

دوره پنجم صافی

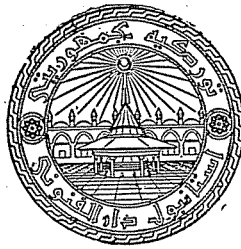
پنجمی سنه

دار الفنون

الهیات و فلسفه و تاریخ و ادبیات و فقه و حقوق و معارف و علوم

تاریخی، اجتماعی، دینی، فلسفی

تشریح نانی — ۱۹۲۶

شهرزاده باشی — اوقاف مطبعه سی

۱۹۲۶

فاطمیہار و حسن صباح

عرب داهیلرندن اولان (معاویة بن ابی سفیان) نہایت (شام) ده کسب استقلال ایتیش و رقابت ساحه سنده براقش اولدینی (امام حسین) ی اوغلی (یزید) ه ترک ایلش ایدی . (امام حسین) ک (کربلا) ده فحیح بر صورتده شهید ایدلمسی اوززینه ارتکاب ایتدکلی خطانک دهشتی قارشوسنده وجدانلرینی صوصدیره مین (کوفه) لیلر (تواین) نامیه مال و جانلریله اخذ ناز ایچون اورتایه آتیلمشلر و رئیسلمری (سلیمان بن سرد) ک دعوتیله (مداین) ، (بصره) و سائر طرفلردن کندیلری کچی بار ندامت آلتنده ازیلان بر چوق کیمسه لر ایله دائره حرکتی توسیع ایلشلر ایدی .

(مختارالتقی) دخی (حجاز) ده (عبدالله بن الزبیر) دن یوز بوله ماینجه (کوفه) یه کلش و (مهدی) اولمق اوزره توصیف ایتدیکی حضرت علینک (بنی حنیفه) دن استرقاق ایتیش اولدینی (خولة) دن اولان اوغلی (محمد بن الحنفیه) نک وزیر ی اولدینی سویله یرک (امام حسین) ک قاتلرندن انتقام آلمق اوزره حرکت ایدن بو صمیمی انسانلرک آره سنه قایلمش ایدی .

(مختارالتقی) کربلا و قعسی عامللرینک برر برر جزالرینی ویرمش ایسه ده بوضورتله (کوفه) و سائر هی آله ایتیش اولدی که اساساً اموی خلیفه سی (مروان) و (عبدالله بن الزبیر) و خوارجدن (نجده) نک آلرنده اعتقاداً بیوک برتفرقه یه اوغرامش و پارچه پارچه آیریلش اسلام عالمی بونک چیقارمش اولدینی اختلاف ایله بوتون بوتون مادی و معنوی بیوک بر آتارشی یه دوچار اولمش ایدی . [۱]

[۱] (مختارالتقی) (عبدالله بن الزبیر) دن یوز بولا ماینجه (محمد بن الحنفیه) نک (مهدی) اولدینی ادعا ایله بونک نامنه حرکت تمک اوزره (کوفه) یه کلدیکی زمان کندیسنک (محمد بن الحنفیه) طرفندن کوندرلمش اولدیندن شبهه ایدنلر تحقیق کیفیت ایچون (محمد بن الحنفیه) یه کیتمشلر و بونک [دشمنلرزدن انتقامیزی آلمق اوزره قیام ایدن کیمسه نک شخصیتی نظر اعتباره آلام] دیمه سیله مساعد بروضعتده اولدینی کورمشلر ایدی . (مختارالتقی) بونلرک منفی بر جواب ایله کله لرندن قورققده ایکن بومساعد خبردن استفاده ایله (محمد بن الحنفیه) نک امینی اولدینی تأیید ایتدی .

(عبدالله بن الزبیر) ، (مختار) ک (کوفه) یی آله ایدره رک اهللی بی (محمد بن الحنفیه) نامنه دعوت ایتدیکی دویمه سی اوززینه اندیشه یه دوشوب (مکه) ده بولنان (محمد بن الحنفیه) یی کندیسنه بیعت السہبات مجموعہ سی صابی ۴

(عبدالله بن الزبير) برادری (مصعب) واسطه سیله (مختار) ی اورنادن قالدیرمش ایدیسده امویلرک وحتی بالعموم عربلرک اظلمکاری اولان (عبدالملک بن مروان) دخی

ایتمک خصوصنده تضییق ایتدی ، و تعیین ایتدی کونه قدر بیعت ایتدیکی تقدیرده قتل و احراق جزالیه تجزیه ایدم جکئی سویلیدی . (محمد بن الحنفیه) بو اضطرار قارشوسنده (مختار) . مراجعته مجبور اولدی . (مختار) بو مراجعتی فرصت آنخا ایله درحال عسکر و پاره ایله کندیسنه معاونته شتاب ایلدی . (عبدالله بن الزبير) ک (محمد بن الحنفیه) یه و یرمش اولدیفی مدتک ختام بولسنه ایکی کون قالمش ایدی . و کندیسنی یاققی اوزره (عبدالله بن الزبير) برچوق اودون احضار ایلش ایدی . بو عسکریتیشوب (محمد بن الحنفیه) یی قورتارمش و حرم مکده قلنج چکمی چیرکین کوردکارندن قیلنج یرینه آلرینه بر صوبای آلمش و یاخود (عبدالله بن الزبير) ک احضار ایتمش اولدیفی اودونلر ایله مقاله یه حاضر لائمش بولندقلرندن (عبدالله بن الزبير) بولری (خشیه) دییه تزییف ایتمش ایدی که (کوفه) نک اک بو یوک طالرندن (شعبی) نک ده شیعه یه (خشیه) اطلاق ایتسی [مهاج السنه ، ج ۱ ، ص ۶] بومناسبتله در . [ابن رسته) نک (الاعلاق النفیسه) سنهده [ص ۲۱۷ ، لیدهن طبعی] بولره بولقبک و یرلمسی خصوصنده بشقه بر وقعه ذکر ایدلمکده اولدیفی دخی بیلورز . [(محمد بن الحنفیه) بو حادثه دن قورتیلش ایدیسده (مختار) ک قتل اولنمه سندن صکره یته (عبدالله بن الزبير) طرفندن تضییق اولندیغندن (عبدالملک بن مروان) ک دعوتیه (شام) . حرکت ایتمش و بو ده (محمد بن الحنفیه) یه کندیسنه بیعت تکلیفنده بولندیغندن تکرار (مکه) یه عودت و بورادن (طائف) . رحلت ایلش ایدی . (حجاج) (مکه) ده (عبدالله بن الزبير) ی تحت محاصره یه آلدیفی زمان (محمد بن الحنفیه) (عبدالملک) . بیعته مجبور ایدلی . و بر قاج سنه صوکره [۸۰ و یا ۸۱] تاریخنده اجل موعودیه و فات ایلدی که (مختار الثقفی) نک دیکر اسمنه اضافله (کیسانیه) دنیلان بو مذهب اربابندن بعضیلری کندیسنک مهدی منتظر اولوب (مدینه) طاغرلندن (رضوی) ده بر حیات اولدیفی و یال و صو منبعلری آره سنهده یاشادیفی قبول ایله زمانی کلنجه ظهور ایدم جکئی سویلورلر ایدی . مشهور شاعرلردن (کثیر عزة) (والسید الحمیری) دخی بو اعتقادده بولندقلرندن هم مذهبلری کبی (محمد بن الحنفیه) نک و فات ایتمش اولدیفی قبول ایتبور و (رضوی) طاغنده یاشادیفی حقنده برچوق شعرلر سویلورلر ایدی .

شیعیلرده کی [امام غائب - مهدی منتظر] اعتقادی اساس اعتباریه (کیسانیه) دن آیینمش اولدیفی کبی بولرده کی (بداء) دخی ایلک دفعه (مختار) طرفندن اورتابه قونیلش ایدی . شویله که : (مصعب بن الزبير) (کوفه) یه توجه ایلدیکی زمان (مختار) اطرافنده کیلره کندیلرینک مظفر اولاجقیرینی سویلش ایدی . (مصعب) کلوب کندیلرینی مغلوب ایدنیجه اطرافنده کیلر سوزینک یالان چیقدیفی کندیسنه سویله یرک اعتراض ایتشلر ایدی . (مختار) بولره ؛ سز قرآن کریمده کی [میحوالله مایشاء وثبت وعنده ام الکتاب - الله تعالی دیله دیکینی محو و دیله دیکینی اثبات ایدر و هر کتابک اصلی اولان لوح محفوظ اونک نزدنده در . سورة الرعد] آیت کریمه سنی او قومادیکر می؟! .. دییه یالانتی تأویله قیام ایلش ایدی . اسلام دیننه منسوب اولانلردن ایلک دفعه نبوت ادعا ایله کندیسنه وحی کلدیکنی سویله یی بو (مختار) در . (محمد بن الحنفیه) (مختار) ک دخی افراطرینه ختام و یرمک اوزره کندی امامتیی قبول ایدنلر ایله کوریشمک اوزره (کوفه) یه کلک ایسته مش ایدیسده (مختار) آلدن

(حجاج ظالم) ی تسلیط ایدرلك (عبدالله بن الزبير) ك حياتنه ختام ویرمیش و مادهٔ اسلام عالنه حاكم اولمش ایدی .

برچوق محاربات ایله یورولمش اولان اعصاب عمومی برنجی (ولید) و برادری (سلیمان) زمانلرنده مبانئ انشاسی و سائر ایله تسکین ایدیلر بولور ایدی . بونلری متعاقب خلافت مقامنه کچن (عمر بن عبدالعزیز) امتده کی صلاح و سکونی تمیل ایدیور ایدی .

فسق و فجورندن طولانی (خلیع بنی امیه) نامنی آلمش اولان ایکنجی (زید) ك (سلامة) و (حبابه) نامنده کی سو ذیلیر یله دلمش اولدیفنی سفاهت عالی ملتك روخنده حاصل اولمش اولان یکی میلانلری کوستریور ایدی .

ایکنجی (زید) دن سو کره خلیفه اولان (هشام) زماننده (کوفه) لیلردن اون بش بیك کیشی (زین العابدین) نامیله معروف اولان (علی بن الحسین) ك اوغلی (زید ابن علی) یه بیعتله قیام ایلدیله ايسه ده و قوع بولان معرکه ده کندیسنی ترك ایتمش اولدقارندن (زید) شهید دوشمش ایدی . [۱]

بو وقعه ده (خراسان) ه فراره موفق اولان (زید) ك اوغلی (یحیی) دخی ایکنجی (ولید) زماننده (جوزجان) طرفنده قیام ایتمش ایدیسه ده بوده پدرینك عاقبتنه دوچار اولدی . بو قیاملردن متنبه اولان امویلردن برنجی (ولید) ك اوغلی اوچنجی (زید) ؛ ك فعال و کندیلری ایچون ك تهلاکسز بر عنصر اولان (معتزله) یه استناداً ایکنجی (ولید) ی قتل ایله یرینه کچدی و سلفنك عکسنه اولارق دیانت و تقوا ایله اشتهار ایلدی . آئی ای خلافت مقامنده بولندقدنصکره وفات ایله برادری (ابراهیم) و بوندنصکره صوك

ریاستی قاجیره تی قورقوسیه اطرافنده کی عسکرلره « بز مهدی اولان محمد بن الحنفیه نك بیعتنی قبول ایدنلردن . لکن مهدی نك علامتی وجودینه ووریلان قیلنجك کندیسنه هیچ برتائیری اولماسیدر . » دیمش و بونی (محمد بن حنفیه) دویمش اولغله (مکده) ده قالغه مجبور اولمش ایدی . (مختار) ك حضرت علینك همشیره سی (ام هانی) نك اوغلی (جعد) عائله سندن حضرت علینك کرسیسی اولق اوزره قبول ایتدیکی ابلیغین آغاجندن معمول اسکی برکسی به قدسیت و یره رك کندی منسوبلرینه بونی نخی اسرائیلک تابوتی مثابه سنده تلقی ایتدیرمش اولدیفنی مشهوردر .

[۱] (کوفه) لیلرك (زید بن علی) یی ترك ایتلرینه سبب ؛ حضرت ابو بکر و حضرت عمر حقنده کندیسندن صورقلری سؤاله جواباً : پدری (زین العابدین) ك بونلری دائماً خیر ایله یاد ایتدیکنی و کندیسنك دخی بوفکرده بولندیفنی سويلش اولمسیدرله عربجه ده ترك معناسنه کلن (رفض) و (رافضه) اسنك شیعلره و یرله سنه سبب دخی (زید) ك بو وقعه ائناسنده بونلره (نخی براقدیکنز) معناسنه کلن [رفضتمونی] دیمه سی اولمشدر .

اموی خلیفه‌یی (مروان) حکمدار اولدی . (مروان) ك بش سنه سورن حکمدارلنی ائناسنده کندیله برابر اموی حکومتی ده صوگ نفسلرینی یاشامش و کویا حکومتنه مقدر اولان فلاکتلر بو آرز زمانه صیغمیہ جقمش کبی یکدیگری ایچنده بلافاصله دوام ایله نهایت کندیله برابر امویہ حکومتی ده تمام حیات ایده رک یرینه عباسیه دولتی قائم اولمشدر .

*

**

(مختار الثقفی) نك دیگر اسمنه اضاقله (کسانیه) نامنی آلمش اولدیغنی سولیدیکمز مذهب اربابی امامتک سوتی خصوصده آرهلرنده برچوق اختلافه دوشمشلدر . بونلردن برقمسی (محمد بن الحنفیه) دن صوکره اوغلی (ابو هاشم) ك امامتی قبول ایله بونك وفاتی ائناسنده امامتی ؛ عباسیلرک ایلك ایکی خلیفه لری اولان (عبدالله السفاح) و (ابو جعفر المنصور) ایله (ابراهیم الامام) ك پدر لری اولان (محمد الامام) ه ترك ایتدیکنی و یا خود طوغریدن طوغرییه بنی ذیشان طرفندن عموجه سی (عباس) ك امامتی تنصیص ایدلدیکنی و اوغلدن اوغله انتقال ایتمک اوزره (ابراهیم الامام) ه قدر کلوب (ابراهیم الامام) ك دخی امامتی قرده شی (عبدالله السفاح) ه وصیت ایتدیکنی سولیدورلر ایدی . هر هانکی طریق ایله اولورسه اولسون (راوندیه) دنیلان بو مذهب اربابنک امام طانیدق لری (محمد الامام) ایلك دفعه اوله رق (۱۰۹ هـ) ده (خراسان) ه (زیاد) نامنده برداعی کوندرمش و خاصه بو داعییه ؛ فاطمیلره فرط محبقت ایله معروف (نیسابور) اهالیسندن (غالب) نامنده کی ذات ایله تماسه کلمه کی توصیه ایتمش ایدی . بونك (مرو) ده قتل اولمشی اوزرینه (عمار ابن یزید) نامنده دیگر برداعی ارسال ایلش ایدی . بو (عمار) (خراسان) ده حسن قبول کورمش اولغله کندیسنه (خداش) نامنی ویره رک (خرمنی) دینقی اظهار ایله (خراسان) لیلره یکدیگر لرینک قادینلرینی قوللانمغه مساعده ایتمش و اوروج و نماز و حج کبی دینی وظیفه لری تأویل ایله بونلرک امامک اسمنی بیلدیرمه مک و کندیسنه دعا ایتمک و کندیسنی زیارته کیتمکدن عبارت اولان خصوصاتک برر رمزنی اولدیغنی سولیش ایدی . (محمد الامام) ك وفاننده یرینه کچن اوغلی (ابراهیم الامام) دخی (ابو هاشم بکیر) نامنده برینی (خراسان) ه کوندرمش و بوده (مرو) ده قهیلری و داعیلری طوبالایه رق (محمد الامام) ك وفاتی بیلدیرمش و (ابراهیم الامام) نامنه بیعت آلوب (شیعۀ بنی العباس) نامنه جمع ایدیلن پارملر ایله برابر عودت ایتمش ایدی .

(شیعۀ بنی العباس) ك اک مهم عاملی اولان (ابومسام خراسانی) دخی (خراسان) اهالیسی

اوزرنده سنه لردن بری ایشلمش و کندیلرینی تمامیله عباسیلره ربط ایتمش اولدیغندن (۱۲۹ هـ) ده (مرو) ده عباسی دعوتی اظهاسار ایتدی . صوك اموی خلیفه سی مذکور (مروان) ك (خراسان) والیسی بولنان (نصر بن سيار) سیاهلر کینمش اولان بو (مسوده) یه مقاومت قابل اولسا دیغنی بك آجی بر صورتده حس ایتمش و بالکنز صاحب دعوتنك (ابراهیم الامام) اولدیغنی مرکزده بیلدیرمش ایدی . گاه حجاز و گاه شام حوالیسندنه عبادت وانزوا ایله عمر کچیرن بو صاحب دعوت (شام) کویلرندن (حمیمه) ده طوتیلوب (حران) محبسنده تسمیم ایدلدیسه ده (ابو مسلم) (خراسان) ی طوتمش و کوندردیکی کثیف براردو (مروان) ك (عراق) اردوسنی منهزم ایتمش و (کوفه) ده (ابراهیم الامام) ك برادری (عبدالله السفاح) بیعت اولنمش ایدی . (مروان) ك (موصل) ایله (اربل) آره سنده کی (زاب) صوینی کنارنده کی مغلوبتی ایسه بویوک انقلابی تحکیم ایله امویلرک حیاته نه خاتمه چکمشدر .

*

**

(عبدالله السفاح) خلافتنك بشنچی سنه سی تمام اولمه دن (انبار) ده وفات ایله برینه برادری (ابو جعفر المنصور) کچدی . عموجه لری (عبدالله بن علی) نك قیامتی یه (ابو مسلم خراسانی) واسطه سیله بر طرف ایتدی . بوندنصکره عباسیلره قوجه بردولت بخش ایتمش اولان (ابو مسلم) ك حیاته نه خاتمه ویردی . (ابو جعفر المنصور) ك آرامی سلب ایدن یکانه بر نقطه وار ایدی . اوده علویلردن برچوق پارلاق رقیلرک بولماسی ایدی .

امویلرک صوك کونلرنده (بنی هاشم) ك (طالپی) و (عباسی) زمره لری اجتماع ایله کندیلرینك دوچار اولمده اولدقلری تضدیقات و تعقیباتی و امویلرک سیاسی ضعف لریله برابر خلقك کندیلرینه اولان میل و محبتلرینی مذاکره ایله حرکتیه کچملرینه قرار ریره رك [النفس الزکیه] نامیله معروف (حضرت حسن) ك حفیدزاده سی (محمد بن عبدالله) ی کندیلرینه رئیس انتخاب ایتشلر ایدی که بواجتماعده (جعفر صادق) و (النفس الزکیه) نك پدری (عبدالله المحض) و سائره کبی (طالپی) اعیانیه برابر (عبدالله السفاح) و برادری (ابو جعفر المنصور) و دیگر بعض (عباسی) اعیانی دخی بولنشلر ایدی .

(ابو جعفر المنصور) بواجتماعده کندیسنه بیعت ایتمش اولدیغنی (النفس الزکیه) ی قتل و یاخلع ایتک ایچون تشبثاته کچدی . و (النفس الزکیه) تعیب ایتمش اولدیغندن (ابو جعفر المنصور) بونك پدری اولوب عصرنده (طالپی) لرك شیخی اولان مذکور (عبدالله المحض) ی وقرده شلری

و برادر زاده لری و جوجوقلرینی در دست ایتدیره زک (کوفه) ده و فانلرینه قدر حبس ایتدی . و حسن و جالندنطولای (الدیباچ الاصفیر) ناهیله یادایدیلن (حضرت حسن) ک دیگر حفید زاده سی (محمد بن ابراهیم) ک اوزرینه بر اسطوانه بنا ایتدیره زک حیانه فجیع بر صورتده خنام و یردی .

(النفس الزکیه) ؛ پدر واقرباسنک زنجیرلر ایچنده (کوفه) حبسخانه سنه نقل اولنسی اوزرینه اساساً هر کس طرفندن مظهر قبول و احترام اولمش بزات بولمقله (مدینه) ده ظهوراید. زک بالعموم اهالی کندیسنه تبعیت ایتدی که اوتاریچده (مدینه) نک اک بیوک عالمی اولان (امام مالک) دخی بو خصوصده خلقه مساعدا برفتوا و یرمش ایدی . [۱] (ابو جعفر المنصور) ک بونک اوزرینه کوندردیکی براردو ایله (مدینه) جوارنده واقع اولان محاربه ده کندیبسی مقتول دوشمش و عینی اردو (بصره) ده قیام ایدن بونک برادری (ابراهیم) ی دخی (کوفه) قرینده مغلوب ایده زک شهید ایلش ایدی . (هارون) زماننده قیام ایدن بونک برادرلری (یحیی) دخی (هارون) ک غدیرنه اوغرامش ایدی .

(مأمون) ک وزیر (فضل بن سهل) ک مساعیسيله (علی بن موسی الرضا) نک ولی عهدلکی دخی عقیق قالمش ایدی .

عباسیلره رقیب اولان علویلر بر چوق شهید و یردکنصکره نهایت (مقتدر) خلیفه زماننده (افریقیه) ده بر حکومت تأسیسنه موفق اولدیلر .

(علویلر - فاطمیلر) ناهیله یاد ایدیلان بو حکومتک ایلك خلیفه سی (ابو محمد عبیدالله) ایدی که بوکا نسبتاً بو حکومتده (عیدیه - بنی عید) دخی دینیلر . (جعفر الصادق) ک اوغلارندن (اسماعیل) ک امامتنه قائل اولدقلرندن (اسماعیلیه) نامی ده آلیرلر . [۲] عین

[۱] (النفس الزکیه) نک خلافتی داها اول انعقاد ایتش اولقله (ابو جعفر المنصور) ک خلافتنه غیر صحیح نظریله باقیلیور ایدی . برده بک چوق فضیلتلری نفسنده جمع ایتش اولان بو [النفس الزکیه محمد بن عبدالله) ک (مهدی) اولدیقی حقتده افکار عمومیه تامیله حاضر لائمش بولنیور ایدی . کندی اسمنک (محمد) و پدرینک اسمنک (عبدالله) اولمی ده بو اعتقادی تقویه ایدیور ایدی . چونکه [لوبق من دنیا یوم لطول الله ذلك الیوم حتی یبعث فییه مهدینا و قائمنا اسمه کاسمی و اسمه ایبه کاسم ابی - اگر دنیا نیک عمرندن برکون بیله قالمش اولسه جناب حق ، اسمی بتم اسمم و باباسنک اسمی بابامک اسمی کبی اولان مهدی و یا قائمزی بتم ایدنجیه قدر اوکونی اوزاتیر] صورتیه اولان حدیث شریف بوذاته حمل اولنیور ایدی .

[۲] (حضرت علی) دن باشلا یه رق آلتیجی امام اولان (جعفر الصادق) ک قدر اولان ذواتک امامتنده متفق بولنان امامیه (جعفر الصادق) دن اعتباراً ایی فرقه یه آیریلش لردر . (امامیه - اثنا

زمانده بونلره (سبعیه) دخی دینیلور. زیرا بونلرجه هفته نك كونلری وسالمار وكوا كیبیدی اولدیغی کبی لطفاسای شریعت یعنی پیغمبرلر دخی (آدم ، نوح ، ابراهیم ، موسی ، عیسی ، محمد ، اسمعیل بن جعفر) اولوق اوزره دیدر. اماملرک عددیغی دخی (یدی) عددی اوزرنده تدویر ایدرلر . امام مستوره قائل اولدقلرندن ویاخود قرآنک وحدیثلرک اصل. مطلوب اولان جهتلی باطنلری اولدیغی ادا ایتدکلرندن کندیلرینه (باطنیه) وداعیلرندن (حمدان قیرمط) ه نسبة (قرامطه) و (ملاحده) ناملریغی دخی آلیرلر .

بونلره (۲۰۱ هـ) ده (آذربایجان) ده ظهور ایتمش اولان (بابک) ه نسبة (بابکیه) وعباسیلرک سیاهپوش اولمیرینه ضد اولوق اوزره اثنای قیاملرنده بابکیلرک قیرمنی لباسلر کیمش اولمیرندنطولای (محمره) دخی دینلیدیگی کبی مجوسیلرک اباحوینندن اولان (مزدک) ایله مقدماتده دکل ایسه ده نتیجه ده برلشمش اولمیرندنطولای (مزدک) ک لقبندن آلتان (خرمیه) [۱] اطلاقه ده ادخال ایدیلیرلر. بونلره (تعابیه) دخی دینلیدیگی اصلا اونوتنامه من. لازمدر . چونکه مذهبیلرک صوگ شکلنده کی مبدئی خلقی عقلی تصرفندن منع ایله امام معصومک تعلیمنه ربط ایتمکدر .

فاطمیلرک برنجی خلیفه سی اولان مذکور (ابو محمد عیدالله) ک حضرت علینک احفادنندن اولوب اولماسی حقه ده مورخلر آراسنده اختلاف ایدلش ایسه ده عباسیلرک بورقیب حکومتی افکار عمومیه دن اسقاط ایتک اوزره برچوق چالیشمش اولدقلری نظر اعتباره آلینسه بونلرک حجت نسبلری علمنده کی تاریخی روایتلر بحق شهلی عدایدیلیر . بالعموم شیعیلرجه ییوزی امامدن خالی اولماق قاعده اولدیغندن مادی شوکت وقدرته مالک اولدقجه امام ؛ مستور قاله رق خلقه اقامه حجت ایتک اوزره داعیلری ظاهر اولور وبوامام مکتوم نامه خلقی دعوت ایدرلر .

(اسماعیل بن جعفر الصادق) دن صکره (اسماعیل) ک اوغلی (محمد) امام اولوب مادی اقدناره

عشریه) (جعفر الصادق) دن صکره مخدومی (موسی الکاظم) و (علی الرضا) و (محمد الهادی) و (علی الصابر) و (حسن الطاهر) و (محمد المهدي) نك امامته قائل اولوب اون ایکنجیلری اولان (محمد المهدي) ده توقف ایتمش اولدقلرندن (اثنا عشریه) نامی آلمشدر. (اسماعیلیه) ایسه (جعفر الصادق) ک دیگر مخدومی (اسماعیل) ی امام طایمشلدر . بو (اسماعیل) هرته قدر پدیری (جعفر الصادق) دن اول اولش ایسه ده پدیری (جعفر الصادق) طرفندن بونک امامتی تنصیب ایدلش وبونصده کی فائده نك ده امامتک بونک اولادنده باقی قاله بی اولمش اولدیغی ادا ایدرلر . [۱] (خرم) کله سنی عربجه (احترام - سوگتک) مصدرندن آلتی طوغری دکدر. بوکله فارسیدر.

مالك اولديغى ايچون ظهور ايده ميهرك مستور قالمش وبوندن طولاي (محمدالمكتوم) نامنى
آلمش ايدي . بالاخره (محمدالمكتوم) اوغلى (جعفرالمصدق) و صكره بونك اوغلى
(محمدالحبيب) مستور اماملرك اوچنچيسى اولمش ايدي .

بونلرك داعيلرى دخى عباسيلرك داعيلرى كى مركز حكومتدن اوزاق اولمقله برابر
جاهل اهالى ايله مسكون اولاي وعيى زمانده اوزاقلغندن طولاي اهاليسك امامك احوالنه
اطلاعى ممكن اولمىان يرلى انتخاب ايديورلر ايدي . بونلرك اك مهم داعيلرى اولان
(كوفه) لى [ابوالقاسم رستم بن الحسين بن حوشب] نامنده كى بر دولكر؛ (امام حسين) ك
تربه سنى زيارت مقصديه (يمن) ده كى (جند) دن كلىش اولان (محمد بن الفضل) نامنده
زنكبن بر شيعينك انى زيارته پك حرارته آغلادىغى كوره رك كنديسنه حلول
ايشم ومهدينك (يمن) ده ظهور ايده جى حقه ده برچوق روايتلرده بولنه ق بونا (الولي)
وكنديسنه (المنصور من آل احمد) عنوانى ويروب بونكله (يمن) داغلقلرنده كان
(عدن لاهه) به كلىش ايدي . بونلر بوراده (بنى موسى) دينلان شيعيلر آره سنده اقامته
ظاهراً زهد و عبادت اظهاريله خلقى قريباً (يمن) ده ظهور ايده جك اولان (مهدى) به
دعوت ايتمهك باشلاديلر . اهالى به برچوق سلاح و حيوان جمع ايتديره رك (مهدى) نك
ظهورى زمانى كلىش اولديغى اعلان ايتديلر . (عراق) شيعيلرندن دخى كنديلرينه
انضمام ايدنلر اولديغندن بيوك برقوت كسب ايدرك اظرافي يغما ايتمهك باشلاديلر . (ابن حوشب)
بو جاهل محيطده اظهار باطن ايشم اولديغندن آره لرنده [ليلة الافاضة] و [اولاد الصفة] ؟
ووالده وقبر قردوشى وكندى كرىمه لرني استعمال واشتراك زوجات و تعطيل شرايع و شتم
انبا كى اباحه جيلقلر ميدانه چيقدى . (ابن حوشب) مغرب محيطنى دخى مقصده موافق
بولمش اولمقله بورايه ده (حلوانى) و (ابوسفیان) نامنده ايكه داعى كوندرمىش و بونلرك
وقانندن صكره ارقداش لرندن (صنعاء) لى (ابو عبدالله الشيبى) نى ارسال ايشم ايدي .
(ابو عبدالله الشيبى) اولان (مكه) به كيدوب (كتامه) حاجيلر نه تقرب ايله بونلرك آل
يئنه اولان محبتلرني تزويد ايشم و اظهار ايتديكي زهد و عبادته فوق العاده حرمت و محبتلرني
جاب ايشم ايدي . بونلرك عودتلرنده كنديلريله برابر (مصر) ده قدر كلىش و (افريقيه)
حكمدارى اولان (بنى اغلب) ده قارشو اولان وضعيتلرينك مساعد اولديغى او كره نلرك
كنديلرندن برچوق معلومات ايشم ايدي . (مصر) ده بونلره وداع ايدر كن بوراده
كنديسنك تعليم مقصديه قاله جق اولديغى سويلش و بوم مقصدي ايچون كنديسنى بونلره كندى

مملکتلرینه شدت و حرمتله دعوت ایتدیرمکه موفق اولمش ایدی . (۲۸۰ هـ) ده (کتامة) به
 واصل اولدقلری وقت (ابو عبدالله الشیبی) بی مسافر ایتک ایچون هر کس تهالمک کوستریبور
 و آره لرنده نزاع ظهور ایدیبور ایدی . (ابو عبدالله الشیبی) بونزاعی بر طرف ایتک و عین
 زمانده بوندن استفادمالک اوزره (فیح اخیار) دینیلان موقعاینه جکئی و آنارده (مهدی) نک
 (کتمان) دن مشتق براسمله یادایدیلن (کتامة) لیلر آره سنده (فیح اخیار) ده ظهور
 ایده جکئی سویلیه رک کندیسنجه مجهول اولان بو محیطده بونامده بر موقعا اولدیغی بیلمسيله
 بوخبرینک صحته جمله سنک قاعتلرینی جلب ایلدی . مغربیلرجه (ابو عبدالله المشرقی) نامی
 آلان بوداعینک اطرافنه بر برلردن کلنلر کوندن کونه چوغالغه باشلادی . (بنی اغلب) دن
 (ابراهیم ثانی) (میله) والیسی واسطه سيله (ابو عبدالله المشرقی) به دائر معلومات طلب
 ایتمش ایدیسده بووالی بونک زهد و عبادت اربابندن اولدیغی سویلیه رک کندیسنک اهمیت
 سیاسی اولدیغی بیلدیرمش ایدی . بالآخره (ابو عبدالله) ک بعض قصصیلره تملک
 ایتسی اوزرینه (ابراهیم ثانی) اون اییی بیگ کیشیلک براردو ایله بونک اوزرینه اوغلنی
 کوندرمش و (ابو عبدالله) ی مهزم ایلش ایدی . (ابراهیم) ک وفاتی و اوغلی (ابوالعباس) ک
 قتلدن صکره حکمدار اولان (زیاده الله ثالث) ک حکومت اموريله علاقه دار اولماسندن
 استفادماله (ابو عبدالله المشرقی) (مهدی) نک خروجی تقرب ایتدیکنی ویر یوزینه
 مالک اوله جغفی اعلان ایتکک باشلای . عین زمانده ایلك فاطمی خلیفه سی (ابو محمد عبدالله
 المهدی) بی غربه دعوت ایلدی (بغداد) خلیفه سی (مکتفی) بودعوتدن خبردار اولوب
 کوچوک چوغنی (ابوالقاسم نزار) ایله تاجر قیافتنده فراره موفق اولان (عبیدالله) ک
 دردست ایدلسی ایچون هر طرفه امرلر ویرمش و کندیسسی (مصر) ده دردست ایدلمش
 ایدیسده (مصر) والیسی (عیسی النوشری) نک سوء تدبیری یوزندن تخلیص کریبان
 ایله غرب طرفه طرابلسه کیرمکه موفق اولمش ایدی . یاننده بولنانلردن (ابو عبدالله الشیبی) نک
 برادری (ابوالعباس) ی (قیروان) . کوندردی . (زیاده الله ثالث) (مهدی) نک
 کلکده اولدیغی خبر آلمش اولغله (ابوالعباس) ی توقیف ایتدیردی . و کندیسنک ده
 توقیفی ایچون (طرابلس) والیسنه امر ویرمش ایدی ایسه ده (ابوالعباس) ک توقیفی خبر آلان
 (مهدی) بورادن (قسطلیه) به و (قسطلیه) دن ده (بنی مدرار) ک تحت اداره سنده
 اولان (سجلماسه) به کلش ایدی . (زیاده الله) او تارینخده (بنی مدرار) حکمداری
 اولان (الیسع بن مدرار) . بو آدمک (ابو عبدالله الشیبی) طرفندن مهدیلکی اعلان

ایدیلن کیمسه اولدیغنی بر مکتوب ایله بیلدیرمسی اوزرینه (الیسع) طرفدن دردست ایدیلرک حبسه القا ایلدی . بو ائناده (ابوعبدالله الشیبی) ایسه (زیادةالله) ک النده بولنان بلده لردن (میله) و (سطیف) و سائر بی الده ایتمش بولنیور ایدی .

(زیادةالله) قرق بیک کیشیلک براردو ترتیب ایله (ابوعبدالله الشیبی) اوزرینه کوندرمش ایدیسده یواردو مغلوب اولمش اولدیغندن (ابوعبدالله) ک اهمیتی آرتمش واکتساب ایتدیکی یکی قوتلر ایله (طنبه ، بلزمه) بلده لرینی دخی الده ایتمش ایدی . (زیادةالله) ک تکراراً کوندردیکی اون ایکی بیک کیشیلک براردوی دخی مغلوب ایدن (ابوعبدالله) ه قارشو (۲۹۵هـ) ده اوچنچی دفعه اولمق اوزره دیگر براردو داهاسوق ایدلمش ایدی ایسه ده بو اردوده مغلوب اولمغله ذاتاً سفاشته مجبور اولان (زیادةالله) تأثرندن کندیسنی تامامیله عیش و نوشه قایدیرمش و نتیجه (ابو عبدالله) بو حکومتک النده بولنان - مرکز حکومتدن باشقه - بتون بلده لری استیلا ایش ایدی . (ابوعبدالله) ک؛ (بنی اغلب) دن (ابراهیم ثانی) طرفدن غایت کوزمل بر محله بنا ایدیلرک مرکز حکومت اتخاذا ایدلمش اولان (رقاده) اوزرینه حرکت ایتسی سببیه ینه بر چوق محاربه لر واقع اولوب (زیادةالله) (مصر) ه فراره مجبور اولمش و (۲۹۶هـ) ده (ابوعبدالله) نهایت بو حکومتک مرکزینده الده ایتمش ایدی .

(زیادةالله) طرفدن (قیروان) ده اولجه توقیف ایدلمش اولان (ابوعبدالله الشیبی) نک بیوک براددی (ابوالعباس) بو صیراده (رقاده) یه گلش اولمغله بونی و (ابوزاکی تمام بن معارک) ی رینه براقه رق بیوک براردو ایله (مهدی) بی قورتارمق اوزره (سجلماسه) یه طوغری حرکت ایتدی . (بنی مدرار) حکمداری (الیسع) (مهدی) بی تضیق ایله ورود ایتدیکنده اولان (ابوعبدالله الشیبی) ایله علاقه سی بولندیغنی اعتراف ایتدیرمک ایتدیسه ده مهدی انکارده اصرار ایدیور ایدی . (مهدی) نک تضیق ایدلمکده اولدیغنی خبر آلان (ابوعبدالله) (الیسع) ه وعدلرده بوانه رق مکتوب یازمش و بوضورتله (مهدی) نک حیاتی قازانمش ایدی . سرعت ممکنه ایله کان (ابوعبدالله) ک اردوسی شهره کیروب مهدی و اوغلانی محبسدن چیقارمغه موفق اولمش و بوموقیتله سوئجیلرندن آغلامغه باشلامش ایدیلر . بوراده قرق کون قدر اقامتدنصکره (الیسع) ی مغلوب ایدلرک (۲۹۷هـ) ده (رقاده) یه عودت ایتدیلرکه بوضورتله (بنی اغلب) و (بنی مدرار) و (ناهرت) ده بولسان (بنی رستم) حکومتلری اورتادن قالعوب بولنره (مهدی) وارث اولدی . (عبدالله المهدي) نک (رقاده) یه دخولنی (ابن هانی) شو :

حل برقاده المسیح
حل بها آدم ونوح
حل بهالله ذوالعالی
وكل شيء سواه ربح [۱]

یتلریله تبریک ایتدی .

*
**

امور اداره بی اله آلان (مهدی) (ابو عبدالله الشیبی) و برادری (ابوالعباس) ی هیج بر ایشه مداخله ایتدیر مامکده ایدی . (ابوالعباس) بوندن متأثر اوله رق (مهدی) علمینده کفتکویه باشلامش و برادری (ابو عبدالله الشیبی) یدده کندیسنه اماله ایلش ایدی . (ابوالعباس) خلقی کندیسنه دعوت ایتمش اولدقلری (مهدی) نک بو (ابو محمد عبیدالله) اولدیغنی و چونکه مهدی اولان ذاتک کرامت آیات باهره صاحبی اولمسی لازم اولدیغنی سوبلیه رک بر جوق کیمسه لرك رابطه سنه خلل و یردی و کتنامه شیخ المشایخی (ابو موسی هارون بن یونس) (مهدی) دن بر کرامت طلبنه قیام ایتدیکندن (مهدی) کندیسنی قتل ایتدی . (ابو عبدالله) ذاتاً (مهدی) نک کندی و برادری حقنده شهلمکده اولدیغنی بیلدیکندن کندیلرینی دخی قتل ایتمسندن قورقویه دوشه رک (ابو زاکی تمام بن معارک) ابله اتفاق ایله (مهدی) نک قتلنه قرار و یردیله . بو قرار دن خبردار اولان مهدی بونلرک هر اوچنی عینی کونده قتل ایتدیره رک کندی حیاتی قازانمغه موفق اولدی . و بودولتک تشککنده اک بو بوک عامل اولان (ابو عبدالله الشیبی) ده (ابو مسلم خراسانی) نک عاقبتنه اوغراددی .

(مهدی) بوندن صوکره ارباب ثروتک اموالی مصادره یه باشلا یوب کندیسنه ولی عهد یاپه رق (القاسم) تسمیه ایتدیکی اوعلی (ابو القاسم نزار) ی بوایشه مأموری ایتدی . براردونک باشنده بولنان (ابو القاسم) هر بلده یه کیدوب ثروت و سلاح و امتعه یه دائر هر نه بولورسه آلیور و وجوه و اشراف و فقها و محدثینی قتل ایله جهله ناسی براقیور و شهر لرك قلعه لرینی هدم ایتدیریور ایدی . جهله ناس واسطه سیله بعض علما و فقهایی یا ناقلر نده بیله قتل ایتدیرمش ایدی . (بنی بسطام) و (آل فرات) کبی (بغداد) شیعیلری بو صیراده (مهدی) نک مغربده ظهور ایله قبر لرده کی اولولری دیرلنمکده اولدیغنی سوبلیه یور و (خراسان) ده کی داعیلری (محمد بن احمد الشفی) ده (آل سامان) دن (نصر ثانی بن احمد) زردنده بو جنس [۱] (رقاده) یه مسیح حلول ایتدی . اورایه آدم ونوح حلول ایتمشدر . اورایه معالی صاحبی اولان الله حلول ایتدی که اونک غیریبی روز کاردن عبارتدر .

اراجیف نشر ایدیور ایدی . (۳۰۰) تاریخ هجریسنده (مهدی) نك مغربده ظهور ایده جكنه دائر صاحب رسالتدن برچوق روایتلر ظهور ایتمكه باشلايه رق «شمسك مغربدن طلوعی ، حقنده کی حدیث شریف (ابو محمد عیدالله المهدي ، به حمل ایلدی . فاطمیلرک برنجی امام ظاهرلری اولان بو (ابو محمد عیدالله المهدي) علما و فقهایی قتله دوام ایتمكه برابر داعیلرینی هر طرفه کوندریور و بونلر مختلف طبقه لره کوره تلقیناتده بولنوب (عیدالله) ك مهدی و پیغمبر و خالق و رازق اولان الله اولدیغنی نشر ایله خلقی کندیسنه دعوت ایدیور و هر کسدن عهدومثاق آلیور ایدلر . اهالی بوتلقیناتدن بیقوب انکاره قالدق اولورلرسه داعیلرک کندی امری خارجنده حرکت ایتمش اولدقلرینی سولیه رك بعضاً بونلری ده حبس و قتل ایدیور ایدی . بونك وفاتنده یرینه کچن اوغلی (القائم) ایسه پدرندن ده قنا حرکتله انبای کرامه علناً شتم ایتمكه باشلادی . (افریقیه) و پدرینک مرکز حکومت اولق اوزره بنا ایتمش اولدیغنی (مهدیه) شهرلرینک سواقلرنده [العنوا عایشه و بعلمها - عایشه (رضیها) و زوجته (حاشا) لعنت ایدك] و [العنوا الغار و من حوی - غاره و غارده کیره لعنت ایدك] دییه حایقیریشمغه باشلادیلر . علما و فقهادهن برکیمسه بر اقادیلر و باطنیلک اظهار ایتمش اولدقلرندن داعیلردن (ابوالاسود) و (ابوطاعة) کندی قیزلریله ازدواج ایلدیلر . بو احوالدن غیر ممنون اولانلردن برچوق کیمسه لر خارچیلرک (اباضیه) قسمندن اولوب جبالده متحصن اولان (ابوزید مخلد بن کندان) نامنده کی غایت یاشلی بر اختیاره بیعت ایلدیلر و (مهدی) نك اوغلی (القائم) ك بونلرک اوزرینه کوندردیکی عسکری مغلوب ایلدیلر .

فوق العاده اختیارلغندن طولایی آت اوزرنده دورمه دیغندن مرکه راکب اولمش اولغله (صاحب الحمار) دینلان (ابوزید الخارجی) بوموقیت اوزرینه تکشیر قوت ایتمش اولغله داغلردن جیقوب شهرلری استیلا ایتمكه باشلادی و هر طرفده مقابله یه قیام ایدن عسکرلری مغلوبیته دوچار ایده رك (افریقیه) شهرینه کبرمکه موفق اولدی و مرکز حکومت اولان (مهدیه) بی ده محاصره ایتمدی . الله ایتمه مش اولدیغنی (مهدیه) ایله (اسقلیه) و (طراباس) شهرلری قالمش ایدی . حکمدار (القائم) دوچار اولدیغنی فلا کتدن متأثراً (مهدیه) نك محاصره سی ائناسنده وفات ایله یرینه اوغلی (ابو طاهر اسمعیل) کچدی و پدری (القائم) و بویوک پدری (مهدی) نك حرکتلرینی تقبیح ایده رك خلقک اعتقاد یاتنه تعرضده بولنیه جغنه دائر یمین ایتمدی . (ابوزید الخارجی) نك اهالی بی

اباضی مذهبنی قبوله اجبار ایتمکده اولسی؛ اعتقادیاته تعرض ایتیه جکنه دائر مؤ کدأ یمین ایتیش وبوخصوصده شاهدلر اقامه ایلش اولان (ابوطاهر) ک تجیح ایدله سنه سبب اولدی وکندیسیله برلشن خلق (ابوزید الحارجی) بی اورتادن قالدردی . (ابوطاهر) بدایتده ایفای وعد ایله عدل وانصاف ایله حرکت ایتیش و داعیلرک صاقلالرنی کسره ک هر برینی بر طرفه نفی ایتیش و صحابه کرامه سبب ایتدیکی ایشیدیلن کیمسه نک درحال قتل ایدلسنی امر ایله محدثلرک تحذیرت احادیث ایتلمیرنه واهالینک رمضانده تراویح نمازی قیلمه لرینه مساعدمه ایلش ایدی . (ابوطاهر) خلقک نائل اولمش اولدیننی بوسکون نسبی انسانده (ابوزید) ک قیامی کبی برقیام وعصیان وقوعی اندیشه سیله داعیلری حرکت ایدمه جهک بر حاله کتیردی . بوندن بشقه بر قورقوسی قالماش اولدینندن پدر وبویوک پدرینک مسلکندن اولوب بومسلکی حقیقی صورتده ترک ایتاماش اولدیننی کوسترمکده کچیکمه یه رک جامعه کندی خصوصی علماسنه مخصوص برحلقه تشکیل ایتدیردی که بو حلقه یه داخل اولانلر افلاطون ، بطلمیوس ، ارسطو کبی یونان فیلسوفلرینه عائد فلسفی مسائلی مذاکره ایدیورلر ایدی . بونک یدی سنه دن زیاده دوام ایدن مدت خلافتدن صکره کنج اوغلی (معد) (المعزالدیناه) نامیله خلیفه اولدی . بونک داعیلری (مصر) ده (بنی اخشید) دن (محمدبن طنج) ک کوچوک اوغلرینه نیسابت طریقله اداره حکومت ایتمکده اولان مشهور سیاهی (کافور) ی قصد ایدره ک حجر اسود زائل اولنجه (مولانا المعزالدین الله) بتون ریوزینه مالک اوله جقدر . « دیورلر ایدی . (۵۳۵۶) ده (کافور) ک وفاتیه ذاتاً کافی درجه ده داعیلر طرفدن معناً فتح ایدلمش اولان (مصر) (المعز) ک پدری (ابوطاهر اسمعیل المنصور) ک کوله سی مشهور (جوهر) واسطه سیله (المعز) نامنه استیلا ایدلدی . وایلك دفعه (ابن طولون) جامعنده مؤذن شیعی شعاری اولان (حی علی خیر العمل) دییه ندا ایتمه باشلادی و نمازلرده بسمله جهراً او قوندی . (مصر) ده کسب استقرار ایدن جوهر اقدیسی (المعز) ایچون (قاهره المعزیه) بی بنایه مباشرت ایتدی و (المعز) (مهديه) دن حرکتله (۳۶۲ هـ) ده (قاهره) یه نقل حکومت ایدلدی . (مهدي) نک (رقاده) یه کیرمسنی صورت تبریکی یوقازیده ذکر ایدلمش اولان اندلسلی شاعر (محمدبن هانی) (معز) حقتنده ده دخی :

ماشتت لاماشانت الاقدار فاحکم فانت الواحد القهار [۱]

[۱] قدرک دیله دیگی کبی دهل؛ سن کندی دیله دیکک کبی حکم ایت . چونکه واحد و قهار سنسک !..

دیش ایدی . (مهدی) اولوب بوتون یروزینه مالک اوله جغنی داعیلری واسطه سیله نشر ایدن بو (معز) (مصر) کیرد کد نصر کوره کونلرجه سر اینده اختفایله مغدی طعاملریه یرک وجودینی بسله مش و بعض باغلق قوللانهرق بشره سنی اصلاح ایلمش و بالآخره باشنه و یوزینه بیلدیز کی بار لایان جواهر و یا قوتلر طا قاراق یشیل ایپکدن یایدیرلمش اولان تحتہ او طور مش و کندیسنگ اثنای غیبوتنده سماء ، نزدالتهیده اولدیغنی ایما ایدر برلسان قوللانهرق ارکک وقادین برچوق جاسوسلری واسطه سیله عسکر واهالیدن هر کسه دائر آلمش اولدیغنی معلوماتی سماوی خبیرلر صورتیله کوسترمش وعوامک کوزلرینی دولدیرمش ایدی .

بونک وفاننده اوغلی (العزیز) [۱] و بالآخره (العزیز) ک اون بریاشنده کی اوغلی (الحاکم بامرالله) خلیفه اولمش و بوند نصر کورده بونک اوغلی (الظاهر لاعزاز دین الله) مقام خلافته کچمش ایدی . (الظاهر) ک وفاننده اوغلی (المستنصر) پدربنک رینه او طور مش ایدی که (حسن صباح) ک و (ناصر خسرو) ک امامی اولان ده بو (مستنصر علوی) دره .

*
**

یوقارینده (ابن حوشب) ک (یمن) و (غرب) دعوتلرنده بیوک برعامل اولدیغنی سولیش ایدک . بونک طرفدارلرینک (بحرین) جهتلرنده کی تأثیراتی ده چوق شایان دقت اولقله بوجه آتی ذکر اولنور .

(ابن حوشب) (یمن) ده چالیشیرکن [۲] بونلرک (بحرین) ده کی داعیلری (یحیی بن مهدی) کندیسنگ مهدینک آدمی اولدیغنی سویله رک قریباً مهدینک خروج ایده جکی

[۱] (العزیز) ک وزیر (یعقوب بن کلس) (معز) دن و (العزیز) دن روایه صحیح بخارینک تصنی جمنده براساعیلی قعی وجوده کتیرمش و بونک نشری ایچون برچوق مالی فدا کارقلر ایتشدر . جامع عتیق (جامع عمرو) ده بو کتاب تدریس ایدیلور و بوندن بشقه بر کتاب ابله فتوا ویرلیور ایدی واهل بیتک علومنی تدریس ایچون سرایده خصوصی درسخانلر کشاد ایده رک مذهب اساعیلینک انتشاری ایچون چالیشورلر ایدی . (یعقوب بن کلس) ک جمع ایش اولدیغنی کتابدن بشقه بر کتاب اوقومق ممنوع ایدی . نزدنده (امام مالک) ک (الموطأ) فی بولدقلری برکیمسه بی ضرب ابله (القاهره) سواقلرنده تشهر ایشلر ایدی . بونلرک فقهلرینه کوره میرانده قیز چوقی انفرادیتدیکی زمان میتک بوتون مالنه کسب استحقاق ایدر ایدی که بونکله کریمه نبوی حضرت فاطمه ارنآ منفرد اولدیغنی و بوضورتله فاطمی اولان بودولتک حق خلافته استحقاقلرینی تأیید ایتک ایستلر ایدی .

[۲] (یمن) ده (مناخه) ده (داودیه) ، (مکلامه) نامیله یاد ایدیلهن الیوم بونلرک بقیه سی بولدیغنی مسوعمن اولمشدر .

و بوندن طولایی حاضر لانه لری لازم کلدیکنی بیلدیریور ایدی . کندیسنه تبعیت ایتمش اولان سکیز یوز کیشیدن زکاة آلهرق غیوبت ایتدی . بر مدت سکره تکراراً کلوب مهدی لسانندن بونلره بروجه زیر بیاناتده بولندی :

« هر شينك باطنی واردر . ومهدينك خواصنه هيچ برشيئي حرام دکلدر . مهدی بونلره هرشيئي حلال قيلمشدر . ومؤمنه قرده شنی کرک مالنه و کرک اهل و عيالنه اشتراك ايتدير مامک حلال اولماز علامت ايمان بو خصوصاته قارشو کوکل رضا سیدر » بوداعی به اجابت ایدن لردن بریسی اونجیلقله اشتغال ایدن و جهل و فسقيله معروف اولان (جنابا) لی [ابوسعید حسن بن بهرام الجنابی] ایدی .

(ابو سعید الجنابی) بر کون بو داعی (یحیی) ایله آرقداشلر نندن (ابراهیم الصایغ) نامنده برینی خانه سنه دعوتله یمک بیدیرمش و یمکدن سکره رفیقه سیله بو (یحیی) نی اوده بر اقوب (یحیی) آرزو کوستردیکی تقدیرده ممانعتده بولنماسنی زوجه سنه تنبیه ایلش ایدی . (بحرین) والیسی ؛ (ابراهیم الصایغ) واسطه سیله بو حادثه به مطاع اولوب اجرای تحقیقات ایتدیرمش و نتیجه ده بو حرکتک واقع اولدیغنی تحقق ایتمکه (یحیی) نی ضرب ایتدیرمش و صاقال و صاچلرینی طراش ایتدیره رک بر اتمش ایتدی . (ابو سعید) ایسه بو صیراده (جنابا) به فرار ایتمش ایدی . (یحیی بن مهدی) بورادن عرب قبیله لری ایجر یسنه کیده رک بر چوق کیمسه لری کندیسنه ربط ایتمش و (ابوسعید) دخی (کوفه) و سائر محللره سیاحتدن سکره صاحب دعوت اوله رق ؛ کندیسنه نسبة باطنلرک (قرامطه) نامنی آلمش اولدقلری (قرمط) لقبيله معروف اولان (حمدان بن اشعث) و سائر رجال دعوت ایله برابر عوت ایلش ایدی . (ابوسعید الجنابی) نک عودتندن سکره (یحیی) دخی (بحرین) ه کلش و کسب قوت ایلش ایدی . (ابو سعید الجنابی) (یحیی) نی قتل ایله (قرامطه) به رئیس اولمش ایدی . (هجر) و (الاحسا) و (قطیف) و سائر محللری استیلا ایله کندیسنک (مهدی) نک خلیفه سی اولدیغنی و (مهدی) نک دخی (۳۰۰ هـ) تاریخنده خروج ایله بر یوزینک تامنه مالک اوله جغنی نشر و اشاعه ایدیور و اطرافنده کیلره (بغداد) ک کوشلرینی وعد ایله بورایه کندیسيله برابر کیره جک کرینه دائر قطعی سوزلر سویلدور ایدی . حال بوکه بو تاریخنده بر کوله طرفندن کندیسنی حماده قتل ایدیله رک و عدلرینک کذب میدانه چیقدی . (بغداد) خلیفه سی (مقتدر) (ابوسعید الجنابی) به کندیسنک مهدینک خلیفه سی اولدیغنی ادعا ایله برابر (یمامه) ده علویلردن (آل اخیصر) ی اسیر آلدیغنی و سائر محللرده بر

چوق علويلرى قتل ايتديكى سويلهرك حرکاتنى تنقيد ايله برابر مذهبلىرىنىك بوزوقلغنى مناسب بر لسان ايله يازمش و بوصيراده (ابوسعيد) قتل ايدلمش اولديغندن (ابوسعيد) ك يرينه نكمش اولان كوچوك اوغلى (ابوطاهر سليمان) خليفه نك بومكتوبنى آلمش و جواب اولق اوزره (هجر) و (قطيف) اهاليسنىك بونلره اشتراك زوجات و تعطيل شرايع و سائره كى اسناداتده بولمش اولمالرندن طولايى اوزرلىرىنه حرکت ايدلديكى سويلهرك بيان معذرت ايتمش ايدى. بونا جواباً خليفه طرفندن صدق مدعالرىنى اثباتاللاننده بولنان اسرانك اطلاق ايدلسى لازم اولديغنى بيلديرن ايكنجى بر مکتوب آلان (ابوطاهر) اوتوز بيك قدراسيرى آزاد ايتمش و پدرينىك فضايىخنى اونوتدirmekچون ظاهر أقواع اسلاميه به رعایتكار كورونمش ايدى. (بغداد) شيعيلرنده (بى بسطام) و سائره (ابوطاهر) ى حرکته كتيرمك ايجون لغراشيور و (ابوطاهر) ك (حجة الله) و قريباً (بحرين) ده ظهور ايدىك اولان مهدينىك خليفه سى اولديغنى اشاعه ايدىيور ايديلر .

(كوفه) و جوارنده بولنانلردن بر چوق كيمسه لر مهدينىك ظهورندن اول مهدي ديارنده بولمق اوزره (بحرين) ه هجرت ايدىيورلر ايدى . (ابوطاهر) ك حرمت ايتمكده اولديغى (بغداد) وزيرى (على بن عيسى) نك وزارتدن چكىلديكى (بغداد) و (كوفه) شيعيلرى درحال (بحرين) ه قوش اوچورمق [۱] واسطه سيله خبر و يرملى اوزرينه (ابوطاهر) بردنبره (بصره) يى باصدى و (كوفه) اوزرينه يوريدى . عدم موفقيتله نتيجه له من بوحر كتلرندن صكره (ابوطاهر) (۳۱۷ هـ) ده ترويه كوفى (مكه) يى باصوب حاجيلرك ماللىرىنى آله رقى كنديلرىنى، مسجد حرامه و بيت شريفه التجا و دخالت ايدنلر دخی داخل اولديغى حالده عموماً قتل ايله مقتوللارى زمينم قويوسنه طولديردى . استار كه به به ياپيشانلره : « اى اشكر ! .. صاحبكز (ومن دخله كان آمناً - حرمة داخل اولان امين اولور . - سورة آل عمران) دييوركن سز شيمدى امينمسكز ؟ .. صاحبكزك كذبى كورديكز مى ؟ .. » دييور و انشته سى (ابو حفص عمر بن زرقان) دخی حجاج قتل عام ايديليركن بيت مكرمك اوكنده راكب اولديغى آت اوزرنده كولييور و بر طرفندن ده (قریش) سوره سنى او قويه رقى بوسوره شريفه نك صوكننده كى (آمنه من خوف) جمله سى اوزرنده توقفله « سزى بزم خوفزدن امين

[۱] [ابن اثير] تاريخنده، ج ۸؛ ص ۱۴۰ و ج ۱۱، ص ۱۶۸، طبع مصر، ۱۳۰۱ هـ]

و (الروضتين، ج ۱، ص ۲۰۴، طبع مصر، ۱۲۸۷ هـ) ده بوخصوصه معلومات واردور.

ایدی مددی باطن ظاهر اولدی . ای مکهلیر (بحرین) ه حیح ایدک . وپشپان اوله دن اول (احسا) یه هجرت ایدک ... « دینه سویلنییور ایدی . بونلر بیت مکرمک قابوسنی قویارمش و حجر اسودی موضوع اولدینی محلدن چیقارمش ایدیلر . آلتون اولوغی دخی چیقارمق ایستمش ایدیلر سه ده بومقصدله بیت مکرمک اوزرینه چیقمش اولان کیمسه آشاغی سقوط ایدرک اولدی . علوی وهاشمیلردن بیکلرجه کیمسه لری اسیر آلمش (مکه) ده کی خانه لری دخی یغما ایش ایدیلر . کعبه معظمه نك کسوه سی دخی آره لرنده تقسیم ایدلدی . (ابوطاهر) بوحر کتارینی امامی اولان فاطمیلرک برنجی خلیفه سی (ابومحمد عبیدالله لمهدی) یه تبشیر ایندیسه ده عالم اسلامک قبله کاهنه قارشو وقوع بولان بوتعرضی مدافعه ایدیه جک اولان (عبیدالله) (ابوطاهر) ی تلین ایتمه ک مجبور اولدی و (ابوطاهر) ک بوحر کتیله شیسه سی حفته اسناد اولتان کفر والحادک میدانه چیقه جغندن یک محق اوله رزق ایندیشه یه دوشدی [۱]

(ابوطاهر) ک (۳۲۶ هـ) ده (بحرین) ه عودتنده آرالرنده اختلاف ظهور ایتدی . (ابو سعید الخنابی) نک خواصندن اولوب اسرار دعوته مطلع اولانلردن (ابن سنبر) (ابو حفص الشریک) نامنده کی رقیبنی اورتادن قالدیرمق ایچون (اصفهان) مجوسیلرندن (زکیره) یه اسرار و علامت لری تودیع ایله کنیدیستک صاحت دعوت اولدینی (ابوطاهر) دخی داخل اولدینی خالد بوتون (قرامطه) یه قبول ایتدیرمکه موفق اولدی . (ابوطاهر) اطرافدن (بحرین) ه دعوت ایش اولدینی (قرامطه) یه بو (زکیره) یی بوجه آتی تقدیم و تعریف ایتدی :

« ای معشر ناس ! بز سزک تمایلاتکزه کوره (محمد) ه (علی) ه (محمد بن اسماعیل) ه (مهدی) یی ذکر ایله افکاریکزه حلول ایدیور ایدک . بونلرک هیچ برینک اصلی یوقدر . سزدن و سزدن اولکیلردن آتمش سنه دنبری صاقلامقده اولدیغمز سر؛ بوکون ظاهر اولدی . سزک و بز آلهمز و بز ایشته بودر . سزه و بزه عقاب ایدجک اولورسه اجرای عدالت ایش اولور . عقو ایله معامله ایدجک اولورسه لطف ایش اولور . . . یالانچی آدم ، نوح ، ابراهیم ، موسی ، عیسی محمد لغت ایدک »

بونلرک ریاست محلته کچمش اولان (زکیره) نک امریله (مهدیه) ده اولدینی کی بوراده دخی

[۱] (ابو محمد عبیدالله لمهدی) نک (ابوطاهر) ه یازدینی جوابک متنی ذیلده مندرجدر .

سوقاقلرده علناً انبیای کرامه لعنت ایدیلیور و مصحف شریف یا قیلمقه برابر بر طرفدن ده سائر کتب سماویه و مصحفک یا اراقلریله استنجا ایلمک کبی اهاتلر جریان ایدیور ایدی . والدلر و کریملر و قیز قرده شلر و سائر محارمک و لواطه نك اباحه سی اعلان ایدلدی . (زکیره) ، (ابوسعید الجانی) عاٹله سندن و عسکری قوماندانلردن هر کون بش اون کیشی بی دیار عدمه کوندریور ایدی . هر کسک حیاتی بونک النده ایدی . ایستمدیکی بر کیمسه بی کندی برادرینک الیله قتل ایتدیریور ایدی .

(ابوسعید الجانی) نك دامادی مذکور (عمر بن زرقان) ی اولدر دکنصکره بونک زوجه سی (زینب) ی انتخاب ایتمش و چو جغنی دایسی . (ابوطاهر) ه بوغازلایمش ایدی . (زکیره) (ابوطاهر) و دیگر بش برادرینی دخی قیل ایتک و ریاستده انفراد ایتک ایتدیر ایدی . (ابوطاهر) و برادرلری بوندن خبردار اوله رق (زکیره) بی قتل ایتدیلر . و همشیره لری (زینب) (زکیره) نك چکرنی بیک صورتیله انتقام آلدی . (ابوطاهر) (زکیره) نك قتلندن طولانی بر حادنه چیقمسین دییه رؤسایه بر چوق مال تفریق ایله عادتی خلافتده اوله رق اظهار تملق ایتدی . و بر مدت (هجرت) ده توقف ایله اطرافه تعرضی ترک ایدلدی و (مکه) دن (هجرت) ه نقل ایتمش اولدینی (حجر اسود) ی یکر می ایکی سنه صکره مکه مکرمه یه اعاده ایتدی . [۱]

(ابو محمد عیبدالله المهدی) نك اوغلی (القائم) طرفندن کندیسنه سر و حقیقت دعوتی بیلدیرن (البلاغ السابع والناموس الاعظم) یازیلش اولان (ابوطاهر) (زکیره) یه تسلم امور ایتسی سببیه واقع اولان فضاحتلر یوزندن افکار عمومی دن فنا حالده سقوط ایتمش و هر نه قدر بو خطایی تاویل ایله ینه (مهدی) نامه دعوتیه قیام ایلش ایدیه ده بر موقیت الده ایدم امش ایدی . اک مهم رؤسادن اولان (ابوالغیث العجلی) و (مراتب خمس) دن اولان دیگر بر چوق رئیس لر کندیسندن آریلش ایدی . نهایت عباسیلرک ایلک عاجز و ضعیف خلیفه لری اولان (الراضی) دن حجاج کر بانلرینی محافظه مأموریتنه تعینتی ایستمش و حرکات سابقه سندن طولانی عفو طلبنه مجبور اولمش ایدی .

*
*
*

(ابوطاهر قرمطی) دن صکره (حسین بن احمد بن بهرام القرده طی) تغلبه (دمشق) ه

[۱] (ناصر خسرو) ک (سفرنامه) سنده کوریلدیکی وجه ایله (ص ۱۲۵ ، برلین طبعی) بونلر حجر اسودی هر طرفدن انسانلری کندیته جذب ایدن (انسان مقتناطیسی) ظن ایدرلر ایدی .

کیرمش و (معز لدین الله) ه قارشو دخی قیام ایلمش ایدی . (معز لدین الله) ك بونا خطاباً ه قرامطه نك دعوتی كندی نامه اولدیغی کی كندی سندن اول دخی بدر لرینك نامه اولدیغی ه سونایه رك بیانات و تهدید اتده بولنش اولسنه رغماً (حسین بن احمد بن بهرام) مصره كله رك (عین شمس) موقعنده واقع اولان محاربه لرده بر قاج دفعه لر (معز) ك بونلره مقابله ایچون کوندرمش اولدیغی (جوهر) ی مغلوب ایلمش ایدی . بونلری حرباً مغلوب ایتمکده عاجز اولان (معز) آره لرینه تفرقه دوشورمك صورتیله مغلوب ایتمك اوزره (حسین بن احمد بن بهرام)، التحاق ایتمش اولان (شام) عرب لرینك امیری (حسان بن جراح الطائی) یه یوز بیک دینار وعد ایدرک بونك قرامطه دن آیریلسنه چالشدی . بو خصوصده موفق اولوب (قرامطه) نی مغلوب ایتمک [۱] و بونلرک مغلوباً (احسا) یه چکملر نندن بالاستفاده (دمشق) ی ایتملا ایلدی . بونك اوغلی (العزیز) زماننده قرامطیلرک رئیس (حسین بن احمد بن بهرام) ك مخالفتی دوام ایتمش ایدسه ده هر سنه یکر می بیک دیناره مقابل (العزیز) بونی کندیسنك دائرة اطاعتنه آلمش ایدی . بوندن صوکره (سادة - اقدیلر) [۲] نامی ویریلان آلتی کیمسه طرفندن (حکومت اشراف) طرفنده اداره اولتان (قرامطه) (۳۷۸ هـ) ده (نجی منتفق) دن (اصغر) نامنده کی ذات طرفندن (احسا) یه قدر تعقیب ایلمش و فسا حالده انهمزه اوغرا دیلمش ایدیلر که بو تاریخدن صکره (بحرین) (قرامطه) سنك تاریخ ساحه سنده چکیلمش اولدقلری قبرل اولنه بیلیر .

[۱] (حسان بن جراح الطائی) یه وعد ایتمش اولدیغی یوز بیک دیناری احضار ایتمککی وقت استکثار ایتمش اولماق توبخندن ضرب ایتمش اولدیغی بر چوق پارلره آلتون قابلا تهنق بونلری کیسه لرك دینه و اوزر لرینه خالص آلتونلری وضع ایله (حسان بن جراح) ه کوندرمش ایدی .

[۲] (ناصر خسرو) (سفر نامه) سنده دییورکه : (ابوسعید) بونلره وفاتندن صکره تکرار کله جکی سوبیه رك انهای غیوبتنده اولادندن دائما آلتی کیمسه نك پادشاهلق اجرا ایتملرینی وصیت ایلمش ایدی . شیمدی اونلر دارالملکری اولان بووک بر قصرده آلتیبی بردن بر تحت اوزرنده اوطور مقدمه درلر . تحدث ایدن مسائلی متفقاً مذاکره ایله حل ایدرلر . بونلرک نیم کوردیکم زمانده پاره ایله آلتینمش زنگی و حبشی اونوز بیک کوله لری وار ایدی . چیفتچیک و باغچیاقی ایدنیورلر ایدی . اهالیدن عشر نامه بر شیئی آلیورلر ایدی . فقیر دوشن و یا مدیون اولان کیمسه لره یازدی ایدیور و بونلره یالکز بلا فاض پاره ورییور ایدیلر . اهل صنعته سرمایه ویره رك اقدار ایدیور و اهل صنعت بالاخره بونلره بو سرمایه یی اعاده ایلورلر ایدی . اراضی و املاکی خراب اولان کیمسه لره دخی معاونت ایدیورلر ایدی . دکر منلر حکومتک اولوب بلا اجرت بوغدایلر اون ایدیلور ایدی . بو پادشاهلره (سادات) ووزیرلره (شائره) تسمیه اولینیور ایدی .

سفر نامه ، ص ۱۴۳ — ۱۴۴ ، برلین طبعی

(العزيز) دن ضو كره فاطمی خلیفه سی اولان (الحاکم بالله) بتون (باطنیه) حر کتلیخی کندیسنده جمع ایده رک باشلی باشنه بر تاریخ تشکیل ایتمشدر . بونک اوغلی (الظاهر لاعزاز دین الله) زمانی بالنسبه سکونت ایله کچدی (المنتصر العلوی) زماننده ینه فاطمیلر فعالیتیه کچوب هر طرفه داعیلر داعیلمغه باشلادی ایسه ده (ماوراءالنهر) ده (بقرا) خان طرفندن (۴۳۶ هـ) ده بونک کوندردیکی داعی یه تبعیت ایتمش اولان بتون (ماوراءالنهر) بلده لرنده کی باطمیلر قتل ایلدی .

(بغداد) امیر الامراسی (بساسیری) [۱] دخی خلیفه (القائم بامر الله) ی قتل ایتمک اوزره (عانه) [۲] یه قالدرمش و بونک (عانه) ده محبوس قالدیغی برسنه اناسنده عراقده (مستنصر) نامنه خطبه اوقوتمش ای دیسه ده سلجوقیلرک برنجی حکمداری (طغرل بک) ییشوب (بساسیری) یی قتل ایتمش و خلیفه یی (بغداد) ه اعاده ایلمش ایدی .

*
**

سلجوقیلرک اوچنجی حکمداری مشهور (جلال الدین ملکشاه) زماننده شرقده باطمیلر کسب اهمیت ایدوب (مصر) ده کی ذکر اولنان ضرب اسماعیلرندن باشقه (حسن صباح) طرفندن دیگر بر (اسماعیلیه) دولتی تأسیس ایلمشدر . (نظام الملك) ک (سیاستنامه) سندم کورلیدیکی وجهله ایله (خراسان) ک کبار علماسندن (موفق نیسابوری) دن او قومق اوزره پدیری کندیسنی (فقیه عبدالصمد) ایله (نیسابور) ه کوندرمش و بوذانک حلقه تدریسنده (عمر خیام) و (نظام الملك) ایله ارقداش اولمش ایدی . یکدیگر لریله عینی سنده اولان بو اوچ کنج برابر چالیشیوو و کچن درسلی برابر اعاده ایدیور ایدیلمر . (نظام الملك) ک افاده سنه کوره (حسن صباح) ک پدیری رافضیلردن (علی بن محمد) نامنده کی کیمسه اقامت ایتمکده اولدیغی (ری) [(حسن صباح) ک مسقط رأسی اولان بو قدیم شهر (طهران) ک بش کیلر مترو جنوبنده ایدی .] والیسی (ابومسلم رازی) نک کندیغی رفض والحاد ایله اتهامنه قارشو اوغلی (حسن صباح) ی اهل سنتک مقتدرلرندم اولان بو (موفق نیسابوری) نک درسنه کوندرمش و بو صوتله ظاهراً رافضیلک تهمتدن تبری ایتمک ایسته مش ایدی . ینه (نظام الملك) دیورکه : بر کون ؛ شا کردلرینک دولته

[۱] (عضدالدوله) نک اوغلی (بهاءالدوله) نک کوله لرندن (ارسلان) نامنده بر تورک کوله

ایدی .

[۲] (رقه) ایله (هیت) آره سنده در .

نائیل اولدقلری مشهور اولان بو امامک طلبه سی میاننده کی بز اوج کنج آرم مزده هر هانکیمز نائل دولت اولور ایسه ک دیگر لرمنی بو دولته اشتراک ایتدیرمک اوزره قرار ویره رک بو قراری عهد و پیمان ایله تأیید ایتدک . بر مدت صوکره بن (خراسان) دن چیقوب (ماوراءالنهر) و (غزنه) و (کابل) جهتلرنده قاهره بالاخره (آب ارسلان) ک وزیر ی اولدم . (حکیم عمر خیام) بوآناده نزد مه کلدی . وعهد و پیمان موجبجه بو حکیم فاضلی وزارتده کندیمه اشتراک ایتدیرمک ایستدم . و کندیسنک فضیلت و اقتدار و اهلیتی خصوصنده پادشاهه ایضاحانده بولونوب اعتماد تامنی جلب ایلدم . فقط بوذات علم ایله اشتغالی ترجیح ایتدیکندن (نیسابور) وارد اتندن هر سنه کندیسنه تخصیص اولنان مبلغی قبول ایله عودت ایتدی . [۱] (آب ارسلان) زماننده کندیسندن بر خبر ایشیدلمین (حسن صباح) (ملکشاه) ک ایام سلطنتده (نیسابور) ک کلدی و طرفدن حسن قبول کوره رک پادشاهه تقدیم ایلدی . کندیسی پدیری کبی حیله کار بر آدم اولدیغندن آرزمان طرفنده پادشاهه حلوله موافق اولدی . و اداره ایشلرنی الینه آلدی . چوجقلقدن باشلایان ارقداشلق و دوستلغمزى اونوتهرق بنجه نفاقه باشلادی . امور اداره یه عائد اوافق بر سهوی درلو درلو تصنیعات ایله یاردشاهه بیلدیره رک حقمده اسنادانده بولینیورایدی . دولتک بودجه سی تنظیم خصوصنده بنم طلب ایتدیکم مدتک اونده بری قدر بر زمانده بوایشی یا بغه قلفدی فی الواقع بو خصوصده بیوک بر لیاقت و سرعت کوستردی . فقط چوق سکرکه تنظیم ایتمش اولدیغی بودجه حقمده اثنای عرضه ایضاحات ویره مدیکندن حیل اوله رق فراره مجبور اولدی . [بوراده مورخ لر بو بودجه ده کی بعضی اوراقی (نظام الملک) ک چالدرمش اولدیغی و بوندن طولای (حسن صباح) ک ایضاحاتی اکیال ایدمه دیکنی سویلیورلر .] (ابن اثیر) ده (ج ۱۰ ، ص ۱۳۱) ایسه مذکور (ری) والیسی (ابومسلم) (حسن صباح) ک بدرنی دکل (صر) داعیلر یله تماس ایتمکده اولسندن طولای (حسن صباح) ی رفض و الحاد ایله انهام ایتمش و بوندن طولای (حسن صباح) ک فراره مجبور اولمش اولدیغی مذکوردر . بوندن باشقه بو کتابدن (حسن صباح) ک (اصفهان) ده (مستصر علوی) نامنه دعوته مأمور ایدلمش اولان (عبد الملک بن عطاش الطیب) ک تلامذه سندن بولندیغنی اوکره نیورز . (ابن اثیر) دییورکه : (حسن صباح) (ری) دن تاجر قیافتنده فرار ایله

[۱] [۴۶۷ هـ) دن (۴۸۵ هـ) . قدر (ملکشاه) نامنه رصدات اجرا ایدن (ابوالمظفر الاسفرازی) و (میمون بن النجیب) و سائر ه نك باشنده بو (عمر بن ابراهیم الحیامی) بی دخی کوریورز . ابن اثیر تاریخی ، ج ۱۰ ، ص ۴۰ مصر طبعی

(مصر) ه كلش و (مستنصر) طرفندن مظهر اكرام اوله رق كندی امامته خلقی دعوت
 ضمنتده مأمور ایدلمش ایدی . [۱] بورادن (حسن صباح) مأموریت مخصوصه سی
 ایفا ایتمك اوزره شام ، الجزیره ، دیاربکر ، و رومی دولاشوب (خراسان) ه عودت
 ایتمش و تکرار بورادن کاشغر و ماوراءالنهر طرفلرینه کچمش ایدی . (شرفشاه جعفری)
 نك تحت اداره سنده اولان (الموت) قلعه سنك حصاتی و بوقلعه یی محافظه یه مأمور
 اولان بر علوی نك بلاهت و صافیتله برابر جوارده کی اهلینك جهالتی (حسن صباح) ك
 نظر دقتندن قاچدی . ظاهراً زهد اظهار ایله قلعه محافظی علوی یی کندیسنه ربط ایتمش
 اولان (حسن صباح) برچوق کیمسه لری لده ایتد کدنصکره بوعلوی یی قلعه دن چیقاره رق .
 کندیس قلعیه مالک اولدی . و (۴۸۳ هـ - ابوالفدا تاریخی ج ۲ ، ص ۲۰۰ ، مصر
 طبعی) [۲] ده دعوتی اظهار ایلدی .

*
*
*

(ابن جوزی) نك (تلیس ایلدس) نام اثرنده (ص ۱۱۷) کوریلدیکی وجهله
 (حسن صباح) یمن و یسارینی تفریقندن عاجز اولان کیمسه لری کندیسنه تبعیت ایتدیره رك
 بونلره ، بال و چوره ك اوتی یدیر پرو بوضورتله دماغلرینی انبساط ایتدیر بر ایدی . بوندنصکره آل
 یینك دوچار ایدلدیکی ظلم و عداوتی ایضاح ایله کندیلری انتقام حسله یله اشباع ایدر
 و (ازارقه) نك امویلره قارشو عصیانلرینی مثال کوستره رك بونلری اماملرینك اوغورنده
 عصیان و هر آن فدای جانه آماده ایلر ایدی . (ملکشاه) کندیسنه بر مکتوب کوندره رك
 اطاعت، دعوت ایتمش و بومکتوبنده فدائیلری واسطه سیله علما و امرای قتلندنظولای
 کندیسینی تهید ایتمش ایدی . (حسن صباح) بومکتوبه تبحرراً جواب یازمیه رق (ملکشاه) ك
 مأموری مواجهه سنده فعلی بر جواب و یردی . یاننده آیاقده دوران کیمسه لره خطاباً

[۱] (حسن صباح) (مستنصر علوی) یه کندیسندن صوکره کیمك امام اوله جغفی صورمش
 و (مستنصر) دخی بیوك اوغلی (نزار) ی کوسترمش ایدی . پدربنك حیاتنده ولی عهد اولان
 (نزار) ی پدربنك و قاتندن صوکره (الافضل بن امیرالجیوش) خلق ایله کوچوك اوغلی (المستعلی) یه
 بیعت ایتمش اولدیغندن بوتاریخندن صوکره (اسماعلیه) (نزار) و (مستعلویه) نامیله ایکی یه
 آیریلش ایدی ، (حسن صباح) (نزار) ك امامتی قبول ایتمش اولغله کندیسینی (مستنصر) و
 بونك و قاتنده اوغلی (نزار) ك داعیسی اولمش ایدی . (تحفة اثناعشریه) ده ، (ص ۱۶) (مستنصر) ك
 (نزار) ی و بالاخره (مستعلی) یی امام اوله رق کوسترمش اولدیغی مذکوردر .
 [۲] (کزیده) صاحبی (الهموت) اسمنك عجائب حالندن اولقی اوزره (امجد) حسابیله
 (حسن صباح) ك بوقلعه یه سال صعودینی کوستردیگی سویلر .

« برایش ضمنتده سزی مولا کثره کوندره حکم ایچکز دن هانکیکنز بوایشی درعهده ایدر ۱۹۰۰ دیدی . بونلرک بلا استثنا جمله سی کندیلرینی بو خدمته عرض ایتدیلر . (ملکشاه) ک مأموری (حسن صباح) ک بونلر ایله مکتوبه جواب کوندره چکنی ظن ایتش ایدی . (حسن صباح) بونلر دن برکنجه « کندیکی اولدیرا . » دیدی . بوکنچ در حال ییچاغنی چکرک بوغازینه ووردی و بیروح اوله رق یره دوشدی . دیگر برینه ده « کندیکی قلعه دن آشاغی آت ا... » دیدی . بوده کندیسنی قلعه دن آشاغی آت ره رق پارچه لاندی . بوجالک دهشتی قارشوسنده قورقش ارلان مأموره (بر اشارتله بویه فدای جان ایده چک یا منده یکر می بیگ کیمسه واردر . جواب یازه جق دکم جوابم مشهوداتکدر ...) دیدی .

بز؛ و قیله خاص افندی مرحومک کتبخانه سنده (۳۰۹) نومرولی اسکی برجموعه داخلنده (ملکشاه) ک (حسن صباح) ه کوندرمش اولدینی بر حکم ایله (حسن صباح) ک بونا جواباً (ملکشاه) ه یازمش اولدینی بر مکتوبی کورمش و تاریخ صحیفه لرنده موجود اولیان بو وثیقه لری استسناخ ایتش ایدک . بو کره تاریخه بر خدمت اولمق وعین زمانده (حسن صباح) ک وضعیتنی او کریمک ایچون بو حکمک و (حسن صباح) طرفندن یازیلان جوابک ترجمه لرینی بورایه بوجه آتی عیناً درج ایدیوروز .

« بعدالبسمله (سلطان ملکشاه) ک (حسن صباح) ه یازمش اولدینی حکمک صورتیدر . « (حسن صباح) بیاسین که سمع هابونمزه واصل اولدینی وجه ایله اورتابه سن ، یکی بر دین « و ملت چیقارمشسک . و انسانلری آلداتیورسک . و زمانک پادشاهنه عصیان نیتکده سک . « و جاهل داغیلری باشنه طویلایه رق طبیعتلرینه ملامیم سوزلر ایله اونلری هرایستدیکک « کیمسه بی ییچاقتمی ایچون حاضر لایورسک . ملک و ملتک قوتی و دین و دولتک نظامی کندیلر ایله « مستحکم اولان خلفاء اسلام حقنده طعن ایدیورسک . بوضالاتی ترک ایله مسلمان اوله ک « لازمدر . یوقسه اوزریکه کوندرملک اوزره کثیف براردو حاضر در . حواب ویرمه ک « قالحه رق زنه ار کندیکی ورطه بلایه آتیه سک و کندی جانکه و تابعلریکه آجیه سک . « و الکنده کی قلعه نک مستحکم لکنه مغرور اولبه سک . و حقیقه بیل که الکنده کی (الموت) « قلعه سنک بر جلری کوکک بر جلرندن اولسه عنایت الهیه ایله خاک ایله یکسان ایدرم ... »

[(حسن صباح) ک جوابی]

« اجرای عدالت ورعیت پرور لکنده سلطان جهانگیرک ایام حیاتی اوزاسین .. (الموت) «

« قلعہ سنده سا کن اولان بوبنده یہ درکاه سلطانیدن شویله خطاب بیورلمش که : « سمع »
 « هایونمزه واصل اولدینی وجه اوزره اورتایه سن یکی بر دین وملت چیقارمشسک .
 « وانسانلری الداتیورسک . وزمانک پادشاهنه عصیان یتکده سبک . وجاهل داغایلری باشکه »
 « طوبلایه رق طبیعتلرینه ملایم سوزلرایله ایستدیکک کیمسه یی بچاقتیق ایچون حاضر لایورسک »
 « وملك وملتک قوتی و دین و دولتك نظامی کندیلرایله مستحکم اولان خلفاء اسلام حقتده »
 « طعن ایدیورسک بوضالاتی ترك ایله مسلمان اولهك لازمدر . یوقسه اوزریکه کوندرلك »
 « اوزره کشف براردو حاضر در . جواب ویرمهک قالفه رق زهار کندییکی ورطه بلایه »
 « آتیه سبک . وکندی جانکه و تابعلریکه آجیه سبک . والکده کی قلعنه ک مستحکمکنه »
 « مغرور اولیه سبک . و حقیقه بیل که الکده کی (الموت) قلعنه سنک برجلری کوکاک »
 « برجلرندن اولسه عنایت الهیه ایله خاک ایله یکسان ایدهرم » صدر کیر (ضیاء الدین خاقان)
 « بورایه کلوب بو حکم سلطانی یی ایصال ایستدییکی زمان تعظیبات فائقه ده بولنه رق حکم »
 « سلطانی یی کوزمک اوزرینه قویدم . وسلطانک بوبنده کینه یی یاد اتمه سندن افتخاراً »
 « باشم کوکه ایردی . شیمدی احوال واعتقادمدن براز بحت ایتمک ایستیورم . امید »
 « ایدرم که درکاه سلطانیک بندکانی ایشیدوب بو خصوصده برفکر ایدینه رك خصم اولان »
 « ارکان دولت و خصوصیه (نظام الملك) ایله باناعاند خصوصانده مشاوره ده بولنازلر »
 « وبوضورتله حرکت ایلدل کدنصکره معروضاتمدن رأی سلطانیده حاصل اولاجق انطباعاته »
 « انقیاد ایتمک نیم ایچون ضروریدر . ا کر بودرلو انطباعات وقرارلره مطابعت ایتمز »
 « ایسه م مسلمان دیندن ارتداد ایتمش واللہ تعالیٰ به وحق رسولنه عاصی اولمش اولهیم .. »
 « لکن سلطان باناعاند خصوصانده دشمنلریمک سوزینه باقارسه شه سز نیم ایچون آتی یی »
 « دوشونمک اندیشه سی باش کوستیریر . زیرا قوتلی دشمن حتی باطل و باطلی حق اوله رق »
 « ارانه ایده بیلیر نته کیم بو حال حق عاجزانهمده دخی واقع اولمشدر . بلکه رأی سلطانی به »
 « مجهول قالماشدر . بوبنده نک حالی معلوم اولسونکه: پدرم امام شافعی مذهبنه سالک »
 « برمسلمان ایدی . درت یاشته کلدیکم وقت نبی مکتبه کوندردی . وتحصیل ایله مشغول »
 « اولدم . اون درت یاشنه قدر علوم متنوعه ده وخصوصیه علم قرآن وحدیثده کسب »
 « مهارت ایتمدم . [۱] بالآخره دین غیرتنه دوشدم . امام شافعینک کتابلرنده پیغمبرک »

[۱] (ابن اثیر ، ج ۱۰ ، ص ۱۳۱) ده (حسن صباح) ک هندسه ، حساب ، نجوم ،
 سحر و سائرہ یلدیکی ذکر ایدیلیور .

« اولادینک فضائلی وامامته استحقاقلری حقیقده برچوق روایتلر بولدم . فکراً بونلرک »
 « امامتلرینه میل ایتدیکمدن دائماً امام وقتی تحری ایدیوردم . هرصلسه اموردنیایله »
 « اشتغاله باشلایوب نظر ناسده اهمیتلی عدایدیلن ایشلرک آرقه سنه دوشدیکمدن دینی »
 « مقصدلریمی اونوتدم وکوکلی تمامیله دنیا ایشلرینه و مخلوقک خدمته ربط ایله خالقه »
 « خدمتی ترک ایتدم . حق تعالی بنم بوحرکتمه قارشو بانا برچوق دشمنلر مسلط ایدره رک »
 « بوایشلردن فراغته بنی مضطر ایتدی . وبونلردن قاچهرق شهرلر و بیابانلرده دولاشدم »
 « وهردرلو مخالفت وزحمتلره دوچار اولدم . ظن ایدهرم (نظام الملک) ایله بنم آره مده »
 « و جریان ایتمش اولان احوال مجبولکنزدکلدر . حق تعالی بنی بوورطه دن خلاص ایتدی »
 « ونهایت بیلدم که بونلر ؛ مخلوقه خدمت ایله خالقک خدمتی ترک ایتمک نتیجه سیدر . »
 « بناءً علیه مردجه سنه دین طابنه و آخرت ایشنه قیام ایتدم . و (ری) دن (بغداد) ه »
 « کلوب برمدت بوراده اقامتله احوال عمومیه بنی وخلفا ورؤسای دینک حرکاتی تفتیش »
 « وتفحص ایلدم . خلفای عباسیه بنی مسروت وقتوت و مسلمانلقدن خارج بولدم وبونلرک »
 « امامت و خلافتلرینه استناد ایدن مسلمانلق و دیندارلقدن کفر وزندقه نك اوله جفته »
 « قناعت کتیردم . و (بغداد) دن (مصر) ه کلدیم حق خلیفه و مستقر امام اوراده ایدی . »
 « بونکده احوالی تفتیش وتفحصله خلافت وامامتنی عباسیلرک خلافت وامامتلردن »
 « داها محق وداها طوغری کوردیم . و اونا اقرار ویره رک تمامیله عباسیلرک خلافتدن »
 « یوزچوردم . عباسی خلیفه لری یولده بنی دردست ایتدیرمک ایچون ارقامدن آدم »
 « کوندرمش ایدیلر . حق تعالی بنی بونلردن تخلیص ایله (مصر) ه سلامتله واصل »
 « اولدم بوندنصکره (مصر) عسکرلرینک امیری اولان (امیرالجیوش) ه دردست »
 « ایدیلککم ایچون اوچ قاطر آلتون و سائره کوندردیلم . حق خلیفه و مستقر امام »
 « (المستصر بالله) ک حقمده کی عنایت شاه سیله بوورطه دن خلاص اولدم . لکن خلفاء »
 « عباسیه (امیرالجیوش) ی علیهمه تحریک ایتمش اولدقلرندن کندیسی بنی فرنکلری »
 « دعوته نامزد ایتدی . بو حال امامک سمع مبارکنه واصل اولدی . بنی کندیسی »
 « حایه سنه آلدی . و منشور ویره رک بیلیدیکم و مقتدر اولدیغ صورتله مسلمانلری طوغری »
 « یوله کتیرمک وخائفاء مصرک امامتدن و اونلرک حقیقتدن آگاه ایتمک اوزره مأمور »
 « ایتدی اکر ساطانک (ملکشاهک) [اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم - »
 « ای مؤمنلر! الله تعالی به ورسوانه و مسزندن امر صاحبی اولانلره اطاعت ایدک . ، سورة النساء]

« آیت کریمه سنك حاوی اولدینی سعادتن نصیبی وارسه محقق بنم سوزیمی نظر اعتباره »
 « آلجق و سلطان غازی (محمود سبکتکین) کبی اونلرک قمع و دفعنه قیام ایله [۱] مسلمانلر
 آره سندن شرلرینی قالدیره جقدر . »

« یوقسه بر زمان کله جک که بوایشی باشقہسی یاپه جق و بواجر و ثوابه نائل اوله جقدر . »
 « بنم یکی بر دین و ملت چیقاردیغمه کله لم: بن که حسنم ! یکی بر دین و ملت چیقارمقی؟ ! »
 « الله اسیر که سین . . . بنم سسالك اولدیغم دین زمان سساعنده صحابه کرامک طوئدقلری »
 « دیندر . و قیامته قدر طوغری مذهبده بو اوله جقدر . شیمدی بنم دینم مسلمانلق »
 « دیندر: »

« اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمداً رسول الله »

« بنم دنیایه و دنیا ایشلرینه میام یوقدر . یابددیغم ایشلر و سوبلدیکم سوزلر خالصاً مختصاً
 « دین حق اوغر نده در . بنم اعتقادم بودر که : پیغمبرک چوجقلری کنندی پدرلرینک »
 « خلافتنه ال عباسدن - آل عباسک انی آدملر اولدقلری فرض اولنسه بیله - داها لایق »
 « و داها مستیحقدرلر . سن که (سلطان ملکشاه) سک چکمش اولدیغک زحمت و مشقتلر »
 « و اقصای مشرقدن تا اقصای مغربه و قطب شمالیدن قطب جنوبی به قدر اوچ دفعه سوق »
 « ایتدیگک عسکرلر ایله الده ایتمش اولدیغک مملکته بوکون (قاورد - ملکشاهک عموجهسی) »
 « اوغللرینک مالک اولمنی و سنک کنندی اوغللرینک هر زرده یا فالانیرلرسه اوراده قتل »
 « ایدملرینی روا کوریرسهک اونلرکده خلافتلری روا کوریله بیلیر . حالبوکه (آل عباس) »

[۱] محمود سبکتکینک عباسی خلیفهسی (القادر بالله) . صداقت قطعیهسی و ارایدی . کنندیسندن
 عباسیلر علیهنده حرکت صادر اولدینی معلوم دکدر . (حسن صباح) ک بوراده (تاهرتی) .
 وقعه سندن استفاده ایتک ایسته مش اولدینی کوریلور . شوبله که : (خراسان) ده بولنان باطنلری
 (سلطان محمود بن سبکتکین) تعقیب ایتدیره رک داعیلری ایله برابر تجزیه ایتمش و بونک اوزرینه
 (مصر) خلیفهسی طرفندن (محمود بن سبکتکین) . خطاباً یازیلش اولان بر مکتوب و هدیه لر ایله
 (تاهرتی) نامنده بری (نسابور) . کلش و بورادن (هراة) . سوق اولمش ایدیسه ده
 (محمود بن سبکتکین) کنندیسه (مصر) خلیفهسی آره سنده بر خصوصیت اولدینی ظن اولتیق تهله کسنی
 ملاحظه ایدره رک بو (تاهرتی) بی تکرار (نسابور) . اعاده ایتمش ایدی . بوراده (کرامیه) رئیس
 (ابوبکر محمد بن اسحق بن محمد) و سائره ایله مناظره ائناسنده فضاحتلری میدانه چیقمش اولدیغندن
 قتل ایدلش ایدی . (قادر بالله) بو (تاهرتی) نک (محمود بن سبکتکین) . کلدیکنی دویهرق .
 کنندیسنه بر مکتوب یازمش ایدیسه ده جواباً (تاهرتی) نک قتل اولمش اولدینی بیلدیرلره رک
 مستریخ اولمش ایدی .

« اویله آدملردر که اونلرک مشاهده اتمش اولدیغ فسادلری سونلک ایله بیتمز . اونلرک »
 « یابدقلمی هیچ بر دین و ملت روا کورمه مش و کورمه جکدر . بونلرک احوالنه واقف »
 « اولماینلر بونلره اعتقاد ایله خلاقلری صحیح عدایده بیلیرلر بن که اونلرک ایشلرینه و حاللرینه »
 « واقف اولشم اونلری خلافته ناصل لایق کورور و اونلرک خلاقلری ناصل تصدیق ایده بیلیرم ؟ »
 « و اگر حضرت سلطان بونلرک حاللرینه واقف اولدقدنصکره دفعلرینه قیام ایتمز و اونلرک »
 « شریلی مسلمانلرک آره سندن قالدرمزسه بیلیم که قیامتده صوریلدیغی زمان نه صورتله »
 « جواب ویریر . و ناصل نجات بولور ؟ ! ... شیمدی به قدر یاشادیغ مدتیجه نیم دینم »
 « بو اولدیغی کی بوندن سوکرده بو اوله جقدر . بو اعتقادیمی بر آن انکار ایتمدیکم کی »
 « بوندن سوکرده انکار ایتمه جکم . خلفاء اربعه و عشره مبشره تک محبتی قلبمده جایکیردر »
 « و اویله قالاجقدر ابتدادنبری سالك اولدیغ دیندن باشقه بر دین چیقارمادم . »
 « و موجود اولمایان یکی بر مذهب اورتایه قویمادم . نیم مذهب رسول اللهک زماننده کی »
 « مذهبدر که قیامته قدر طوغری اولان مذهبده بودر و بو اوله جقدر . »

« نیم و نیم اتباعک بنی عباسه طعن ایتمکده اولدیغمزه کله : مسلمان اولان »
 « و دین و دیانتدن خبری بولنان کیم واردر که اونلره طعن و تشیع ایتمسین ؟ . اونلر »
 « اویله آدملردر که بدایت و نهایتلری تزویر و تلیس و فسق فجور اوزرینه بنا ایدلشدر . »
 « هر نه قدر بونلرک احوالی بوتون جهانجه معلوم ایسه ده نزد سلطانیده ام . هجرت اولق »
 « اوزره اجمالاً سویلیه جکم : (ابومسلم) کی بیک درلومشقتلر ایچنده متبادیاً چالشوب »
 « (بنی مروان) ک الدن مسلمانلرک ماللرینی و جانلرینی قورتاران و پیغمبرک خاندانی »
 « حقنده روا کوردکلری لغتی - که اصل کندیلری مستحقدر - خاندان پیغمبری »
 « اوزرنده قالدیران آدمی یوق ایتدیلر . و بوتون دنیا ده اول حضرتک اولادینی شهید »
 « ایتدیلر . گوشه لرده بو جاقلرده قالان اولادرسول کندیلرندن سیادت لباسنی چیقارمغه »
 « مجبور اوله رق جانلرینی تخلیص ایتدیلر که بونلردن بر فردک بیله شراب ایچمک و زنا »
 « و لواطده بولنق کی برحالی نه ایشیدلمش ونه ده واقع اولشدر . حالبوکه عباسیلرک اک »
 « عالم و فاضلی اولان (هارون) ک همشیره سی (عباسه) نی کندیسایله برابر شراب »
 « مجلسلرنده بولندیردینی وندماسنی دخی بواننده یانلرینه کیرمکدن منع ایتمدیکی سرویدر »
 « حتی (جمعقر برمی) بو قادیله مناسبده بولنش و بوندن بولدنا مشروع حصوله کلش »

« ایدی که (هارون) ک نظرندن تبعید ایدلمش اولان بوچوچنی (هارون) حجه کندیکی
« آئنده اوراده بولمش و (جعفر) یدده اوراده قتل ایتدیرمش ایدی . [۱] »

« (ابوحنیفه) کبی ارکان دیندن بررکن اولان ذات جلیل القدره یوز قیریاچ ووردیردیلمر .
« (حسین منصور حلاج) کبی مقتدایی بردارایتدیلمر . ایشته خلفای راشدین دیدیکک
« وایشته قوام ملک ونظام دین و دولت کندیلریله مستحکم اولدیغنی سوبلیدیکک کیمسه لریک
« حالی بودر . بونلرک حقنده طعن و تشنیع ایدر ایسه م ویا بونلره قارشو عاصی
« اولورسه انصاف ایت محقیمی دکلیم ... »

« داعلی جاهلیری اغفال ایله کندیلرخی بعضی کیمسه لری قتله سوق ایتدیلمر اولدیغ
« حقنده کی سوزه کله لم : بصیرت اربابی نرذنده آشکاردرکه جانندن داها عزیز برشی
« یوقدر . وهیچ برکیمسه کندی جاننه قیه من . بنم کبی اقتدارسز برآدم بویله ایشلری
« یاپدیرمغه ناصل تصدی ایده بیایلمر . سزک بنم حقنده ایشتمش اولدیغکمز سوزلرکی بنده
« سزک حقکمزده ایشیدیورمکه (خراسان) ده غلامان سلطان (ونظام الملک) ک
« منسوبلری ومأمورلر اهالی به برچوق ظلم ایدیورلر ایش و مسلمانلرک وعباد وزهادک
« حرم عصمتنه ال اوزاتیور ویمحابا قادینلری زوجلرینک اوکنده چکیورلر ایش
« ومعاملات دیوانیده انصافسزلق ایدیورلر ایش و بونلر حقنده کی اهلینک ارکان دولته
« رفع ایتدکلری آوازه شکایت دیویلیور ایش !.. بلکه بوعدالت ایستیلر دها زیاده
« بلیه یه کرفتار اولیورلر ایش !... »

« وکذا خدای ملک اولان (نظام الملک) (ابونصر کندی) کبی هیچ برزمانده
« هیچ برپادشاهک نائل اوله مامش اولدیغنی بروزیری شهیدایتدی . اورتادن قالدیردی .
« وکندیسی بوکون ظلمه وعوام ایله اتفاق ایش برحالده بولنیور . چونکه (خواجه
« ابونصر) زماننده اون درهم ویرکو آئیر وبونک جمله سی خزینه به کیرر ایدی .
« شیمدی الی درهم آلینیورسه ده بونک بش درهمی بیله خزینه به کیرمیور جزئی برمقداری
« اطرافنده کیلره ویریور متبایسنی کندیسنک اوغلرینه ، قیزلرینه ، ودامارلرینه صرف
« ایدیور . مختلف یرلرده کرپچ وچاموره صرف ایله ضایع ایتدیلمر اولدیغنی پاره لرده
« طلمک معلومیدر . (خواجه ابونصر) کندی اوغل و قزینه هانکی کون بر دینار »

[۱] برمکیلرک (هارون) طرفندن قتل ایدلملری سیاسی اسبابه مبنی ایدی . (عباسه) ایسه
(جعفر) ک نکاحلی زوجیسی ایدی . (ابن اثیر تاریخنه مراجعت . ج ۶ ، ص ۶۹ و متعاقب)

« صرف ایتشدر . نه زمان چامور و تخته به بر پاره و یرمشدر ؟ .. اهالی به باحوال »
 « و شرائط تحتند هسیچ بر خصوصده نجات امید یوقدر . ا کر بعضی کیمسه لر بونالوب »
 « ترک جان ایدر ویا بوظلمه دن بر ویا ایکینسک ظلم و جورینی قالدیریرسه مستبعد دکلدرد »

وقت ضرورت چونما نذکریر دست بکیرد سر شمشیر تیز [۱]

(حسن صباح) ک بر کیمسه بی آلدادوب بویله ایشلرده بولنسی نه ممکندر . دنیاده «
 » هانکی ایش واردرکه اونا تقدیر آسمانی ملحق اولسین ؟ .. »

« [بودرلو حرکتلری ترک ایدرسه ک ایدر سک . ایتزسه ک سنی خراب ایدرم ..] »
 « بیورمکنزه کلنجه : بندن بندکان سلطانک خلاف رأیی اولان حرکتلرک صادر اوله سندن »
 « بن الله تعالی به صیغینرم : لیکن خصملمر قوتلی اولغله برابر بنی اله کچیرمک ایچون هر »
 « درلو حرکتلرده بولندقلرن احوالی سکونتله سلطانه آنها ایتک اوزره بو کوشه بی (اله موت »
 « قلعه سنی) اله کچیردم و کندیمه پناه اتخاذا ایتدم . تا که دشمنلمر ایله آکلاشدق دن »
 « صکره درگاه سلطانی به کلهیم . و دیگر بندکانک صیراسنه کچیم . و دنیا و اخرایه غاند »
 « سعادت طریقلرنی المدن کلدیکی قدر سلطانه کوستریم بوقسه بندن بونک غیری بر حرکت »
 « صادر اولورسه وده امر سلطانی به متابعت ایتزایسه م خلقک اوزاقد و یا قینده اولانلری »
 « بانا بحق طعن ایله » کندی پادشاهنه مخالفت ایتدی و [اطیعوا الله و اطیعوا الرسول »
 « واولی الامر منکم] سعادتندن بی بهره قالدی .. » دیرلر . و خصملمریمک درگاه »
 « سلطانی ده قیمتلری آرتار . و حقمده داها بر چوق افترالر اویدیرلر . و بندن دین »
 « و دعوت خصوصده صادر اولمش اولان ایله کلری خلق آره سنده فنا کوسترمک ایچون »
 « سر رشته بولمش اولورلر . و بنم ای آدیمی قنایه چیقاریرلر . بوکون (نظام الملک) کبی »
 « قوتلی بردشمنک وجودینه رغماً سلطانک خدمته کلوب (نظام الملک) ی یوق فرض »
 « ایتسه بیله (سلطان) ک عباسیلره متابعتی و اونلرک امرلرندن خارجه چیقامامسی حسینیه »

[۱] « اضطرار زماننده قاچهجق یر قالمینجه ، انسان کسکین قلنجی ایله طومغه مجبور اولور .. » بویتک (شیخ سعدی) نک (کستان) نده اولدیغنی بلیبورزه . (شیخ سعدی) (حسن صباح) دن چوق صکره در . یعنی (حسن صباح) ک بویتی (شیخ سعدی) دن آلمش اولسینک احتمالی یوقدر . بو نقطه بی حل ایتک ایچون (شیخ سعدی) نک بویتی کندیسندن و (حسن صباح) دن اول یاشامش اولان بر شاعر دن آلمش اولدیغنی قبول ایتک ضرورتی واردر .

« بونلرک هر حالده خاطر مبارک سلطانی بنم حقمده تقییر ایدمه جکگری و بنم قصدیمه جانله
 « باشله چالیشه جقلمری وده بنی سلطاندن طلب ایدمه جکگری محققدر . و نتیجه هر حالده
 « ای چیقیمیه جقدر . چونکه حقمده طلب وقوعنده بن اونلره تسلیم ایدیله جک اولورسه م
 « مروت یوانه کیدلماش اوله جق . . . تسلیم اولنمزسه م اونلرک خلاقلرینه قائل اولان
 « جاهلر حق سلطانیده زباندرازلق ایدمه جکلردر . عباسیلرک بنله اولان منازعه لری
 « وعلیمده نه قدر چالیشدقلری سلطانک معلومیدر . (مصر) ه کیتد تکم وقت آرقه مدن
 « آدملر کوندر دیلر و (مصر) ه بر جوق مال کوندره رک (امیرالجیوش) ه بانا قصدده
 « بولنسی ایچون عرض خدمت ایتدیلر . خلیفه حق و امام مستقر (مستنصر بالله) ک
 « عنایت شامله سی اولیه ایدی اوورطده هلاک اولماقنم محقق ایدی . نهایت بنی (امیرالجیوش)
 « (فرنگ) ه نامزد ایتدی . اورایه کیدوب فرنگ کفارینی دعوت ایتک اوزره بنی
 « تعیین ایدی . فضل الهی ایله اوورطه دن خلاص اولدم . نیجه سنه لر زحمت و مشقتلر
 « چکدرک نهایت (عراق) ه دوشدم . اونلر بنی داغما تعقیب ایدیورلر ایدی . بوکون
 « ایسه بورایه (اله موت) واصل اولدم . وعلوی خلیفه لرک دعوتی اظههار ایله
 « (طبرستان) و (فهستان) و (جبال) ده بعضی قلعه لر ایدمه ایتدم . مؤمنلردن
 « ورفیقلر و شیعیلر و علویلردن بر جوق کیمسه لر زدیمه کلدیلر . وعباسیلر بندن قورقغه
 « باشلادیلر . شو حالده یوقاریده عرض ایتدیکم وجه ایله درگاه سلطانییه کلدیکم تقدیرده
 « نتیجه ای کلیه جکدر . وبلکه ایکی طرف آره سنده محاربه نی انتاج ایدمه جکدر . بوقایا
 « باشی خفته کی سوزه کله لم [(اله موت) قلعه سنک برجلری کوکک برجلردن اولسه
 « یره ایتدیریم] بویوریورسکنز . بوراده او طور ائلرک بوقلعه نک اوزون مدت کندی
 « اللردن چیقیمیه خفته اعتمادتاهلری واردر . و بو خصوص عنایت الهیهیه متعلق بر کیفیدر .
 « بوراده بنم حالم بودرکه : اوزریمه فرض و سنت اولان موادی اجرا ایدیور و الله
 « و پیغمبردن سلطانک وارکان دولتک طوغری یوله کللمری خصوصنده دعا ایلدورم . جناب
 « حمدن اونلره حق دینی نصیب ایتسنی وعباسیلرک فسق و فسادلرینی خلق آره سنندن
 « قالدیرمنی کندیلرینه میسر ایتسنی تمی ایدیورم . اکر سلطانه دین و دنیا سعادتی بوز
 « کوستره جک اولورسه (سلطان محمد غازی) [۱] بونلرک دفع و شترلرینی قالدیرمغه قیام

[۱] بوراده (سلطان محمد غازی) عبارته سننده کی (محمد) کله سی (محمود) کی ده اوقون یفتندن
 بوذاتک کیم اولدیغی تعیین ایدمه دک .

«ایتدیکی و (ترمذ) دن (سیدعلاء الملک خداوند زاده) بی خلافت مقامنه اقامدایتمک »
 «اوزره جلب ایلدیکی کبی سلطان ده بوایشه اقدام ایدر. و بویوک ایش اونک الذدن ظهورایلر و.»
 « اونلرک شرلری اللهک قوللری آره سسندنه قالدقار . یوقسه بر زمان کلیر که عادل »
 « بر پادشاه قیام ایله بوایشی یاپار و مسلمانلر اونلرک ظلمندن قورتیلور . و السلام علی »
 « من اتبع الهدی . »

*
**

(حسن صباح) ک - کندیلرینک (بلده الاقبال) دیدکلری - (اله موت) ده استقراردن
 آرز زمان صوکره (ملکشاه) وفات ایدرک زوجه سی (تورکان خاتون) دوت یاشنده کی
 اوغلی (محمود) ه تأمین سلطنت ایتک اوزره (ملکشاه) ک وفاتی بر زمان مکتوم
 طوتمش و سراً امرایه بذل اموال ایله بومقصدینی استحصال ایتش ایدی . (ملکشاه) ک
 اک بیوک اوغلی (برکی یارق) بوتاریخده (اصفهان) ده بولیندور ایدی . (تورکان خاتون) ک
 (برکی یارق) ی دردست ایتدیرمک اوزره (اصفهان) ه کوندرمش اولدینی کیمسه لر
 (برکی یارق) ی حبس ایتش ایدیلر سه ده (ملکشاه) ک وفات ایتش اولدینی دو یولسی
 اوزرینه کندیبی حبسدن چیقاریله رق (اصفهان) ده پادشاهانی اعلان ایدلش و ایکی طرف
 آره سسندنه واقع اولان محاربه ده (تورکان خاتون) طرفی مغلوب اولمشدی . بومغلوبیتندن
 صکره (تورکان خاتون) ایکنجی دفعه تجربه طالع ایتک اوزره مراجعت ایتدیکی (برکی
 یارق) ک دایبسی (آذربایجان) والیبسی (اسماعیل بن یاقوتی بن داود) ک معاوتیله
 اولان (۴۸۶ ه) ده کی محاربه ده دخی مغلوب اولمش و متعاقباً اوغلی (محمود) ده وفات
 ایدرک (برکی یارق) کسب استقرار ایتش ایدی . ایرتسی سنه یعنی (۴۸۷ ه) ده
 عموجه سی (تنش) ایله اوغراشمقه مجبور اولان (برکی یارق) متعاقب سنه ده بوتهلکدن
 قورتیلمش ایدی . (۴۸۰ ه) ده قرده شی (سنجر) ی بر اردو ایله (خراسان) ه
 کوندرمش و بورانک اداره سی (سنجر) ه ترک ایتش ایدی . بوتاریخدن ایکی سنه صکره
 (سنجر) ک آنا و بابا بر قرددش (محمد بن ملکشاه) طلب سلطنته قیام ایله قرددشی
 (برکی یارق) ک خطبه سنی قطع ایلدی . و (بغداد) ده بونک نامنه خطبه او قونمغه باشلادیسه ده
 عین سنه ده (برکی یارق) وضعینه حاکم اولوب (بغداد) ده کندی نامنه خطبه بی اعاده
 ایتدیردی . فقط عین سنه ده (بغداد) ده ینه (محمد) نامنه خطبه او قونمغه باشلادیفی کبی

دیگر فردوشی (سنجر) دخی کندیسینی اوغراشدیردی . و بوقر، دشلر آره سنده سنه لرجه کونا کون اختلافلر جریان ایلدی .

(برکی یاق) ایله (محمود) ک والدهسی (تورکان خاتون) آره سنده وقوع بولان محاربه لر اناسنده باطنیلر (اصفهان) ده طوبلانهرق فعالیتنه باشلامشلر و دعوتلرینی اظهار ایشلرایدی . کندیلرینه مخالفتده بولنانلردن بر چوق کیمسه لری قتل ایده ک اهالی آره سنه بویوک بر دهشت القا ایشلرایدی . هیچ بر کیمسه شهرده بیله منفرداً کزیمکه جسارت ایده میورایدی . وقت معتادنده خانه سنه کلین کیمسه نك باطنیلر طرفندن قتل اولولنش اولدینی جزم اولنهرق عائله سی فریاده باشلایور ایدی . درلو درلو ابلدسانه حیللر ایله هر کون بش اون کیشینک حیاته ختم ویریورلرایدی . اهالی بولنردن انتقام المق اوزره شافعی مذهبی فقها سندن (حجندی) ابوالقاسم (سعود بن محمود) ک اداره سنده قیام ایده رک (اصفهان) ده کی باطنیلرک بر چوقلرینی آتشدنه یاقدیلر .

بونلر (ملکشاه) طرفندن بنا ایدلمش اولان (اصفهان) ک یاننده کی (شاهدز) قلعه سی الهه ایتمش و یوقاریده (حسن صباح) ک استاذی اولدیغی سویلدی کمز (عبدالله بن عطاش الطیب) ک اوغلی (احمد بن عطاش) ک باشنه تاج کیدیره رک کندیسینی بوقلعه یه رئیس یامیشلر ایدی .

(حسن صباح) ک قیز قرده سنک اوغلی (ابوالفتوح) (اردهن) و مشهور داعیلردن (ابوحزرة الاسکاف) (طنبور) قلعه لرینی الهه ایتمشلر ایدی .

بولنردن بشقه (قهستان) ، (طبرستان) و سائر محالرده برچوق قلعه لری استیلا ایتمش اولان باطنیلر هر طرفده یوللاری قطع ایدیور ، انسانلری اولدیریور و اموال و اشیا یی غضب و غارت ایدیورلرایدی . بونلر (محمد) ک تحت اطاعتنده اولان (اصفهان) سو باشیسی (سرمن) و (ارغش) و (کوش) گبی اکابر امرایی ده قتل ایتمش اولدقلردن (برکی یارق) ی مخاصملری بونلر میل ایله اتهام ایدیورلرایدی . و فی الحقیقه (برکی یارق) قرده شی (محمد) ی مغلوب ایتدکدن سوکره اوردوستنده بونلر چوغالمش و بونک بر چوق عسکرلرینی کندی مذهب لرینه ادخال ایتمش ایدیلر . کندیلرینه مخالف اولانلر حیاتلرندن امین دکل ایدیلر . هیچ بر کیمسه خانه سندن اوزرنده زره اوله دن دیشاری یه چیقمغه جسارت ایده میور و امراییله (برکی یارق) ک یانه زره ایله کیریور ایدیلر . (برکی یارق) کندی علیهنده کی سوزلره ختام ویرمک و امنیت عمومی یی اعاده ایتک ایچون حرکتله بونلری کاملاً محو ایتدی .

بو آرزو ده بونلردن اولمیان بعضی معصوملر دخی اتهام اولنوب حیاتلرنی غائب ایتدیلر. و حتی (بغداد) د. کی نظامیه مدرسه سی مدرسی (کیا الهراسی) [۱] دخی باطنی اولوق اوزره اتهام اولنوب دردست ایدلمش ایدیسه ده صحت اعتقادی و علمده کی علودرجه سی حقتده کی؛ خلیفه (مستظهر بالله) ک شهادتیه اطلاق ایدلمش ایدی .

(۱۸۹۴ هـ) ده (برکی یارق) ک وفاندنصکره برادری (محمد) بونلری استیصاله قرار ویره رک (اصفهان) ک یاننده کی (شاهدز) قاعه سندن ایشه باشلادی. و برداغ اوزرینه بنا ایدلمش اولان بو قلعه نك اطرافنی محاصره ایتدی . محصورلر مدافعه و مقاومتک غیرقابل اولدیغنی کوردکلرندن حیله استعمالنه قیام ایله : (کندیلرینک اللسه و کتابلره و پیغمبرلره و آخرت کونه ایانلردن و) (محمد - ص ، ع) ک نبیغانتک حقیقته قائل اولانلردن اولوب یالکز امامت خصوصده مخالفتلری اولغله کندیلرله پادشاهک صلح ایتمه نك و عرض ایتدکلری اطاعتی قبول ایلمه نك جواز وعدم جوازی ، استفتا ایتدیلر . فقهانک اکثریسی بونی جائز کوردیسه ده بعضیلری توقف ایتدیکندن آره لرنده مناظره قاپوسی آچیلدی . و شافعیلردن (ابوالحسن السمنجانی) نك عدم جواز حقتده کی ایضاحاتی مناظره بی تنور ایتدیسه ده قطعی بر نتیجه حاصل اولدی . و اساساً قلعه لیلرک مقصدلری دخی فقها آره سنده اختلاف چیقاره رق زمان قارامق ایدی . نهایت بونلرک بعضیلری (حسن صباح) ک قلعه سنه و بعضیلری ده دیگر قلعه لره داغیلمق اوزره مساعده آله رق (شاهدز) قلعه سنی تسلیم ایتدیلر . و سکسان کیشیه قلعه ده قالمش اولان رئیسلری (احمد بن عطاش) اوغلیله برابر قتل ایدلدی . و باشلری (بغداد) ه کوندرلدی . زوجه سی اوزرنده کی نادیده جواهر نفیسه ایله کندیسنی قلعه دن آشاغی آتهرق پارجالادی .

(محمد) بوندنصکره (له اموت) صاحبی (حسن صباح) ه عطف اهمیت ایدیور ایدی . بکر می آلتی سنیه قریب بر زماندن بری اطرافره کی اهاننک قادینلرنی اسیرالمق وار ککلرنی قتل ایتمک صورتیه اجرای ملعتدن کیری دورمایان (حسن صباح) اوزرینه (انوشکین) ی کوندردی . (انوشکین) قلعه بی آیلرجه محاصره آلتنه آله رق محصورلری آچلقدن تولدیرمک راده سنه کتیرمش ایدی که (حسن صباح) بوئانده هر آمده کونده یالکز بر چوره ک ایله اوچ جویر و بریور ایدی . بو صیراده (محمد) ک وفاتی وقوع بولقنه قلعه

[۱] (طبرستان) لی اولوب (۴۵۰) ده دوغمش و (۵۰۴) ده (بغداد) ده وفات ایتمش ایدی . (نیسا بور) ده (امام الحرمین) دن (غزالی) ایله برابر درس آلمش و (غزالی) دن صکره مدرسه . نظامیه یه مدرس اولمش ایدی .

الهیات مجموعہ سی صای ۴

فتح ایدلکسزین عسکر عودت ابتدی. (سنجر) دخی (حسن صباح) ی تصدیق ایتمش ایدیسه ده (حسن صباح) (سنجر) ک خواصندن برقادنی آله ایدرک بونک واسطه سیه (سنجر) ک او طور دینی یرک آله بر بیجا صاپلاندرمش و کندیسنه : «ا کر محبتکیزی قابیده طاشیمسه ایدم بو بیجاغی او طور دیگنک زک یردن داها میوشاق اولان کو کسکزه صاپلاندرمش یره صاپلاندرمش اداها قولای ایدی ... سزک محرملر یکسزک جمله سی نیم المده در. » دییه خبر کوندرمش اولدیغندن (سنجر) قورقش و بعدما کندیسنه قارشو حرکنده بولمامش ایدی.

* *

یوقاریده سویلدیگمز کبی (۴۸۳ هـ) ده (اله موت) ی آله ایتمش اولان (حسن صباح) (۵۱۸ هـ) تاریخده بو قلعه ده وفات ابتدی. تاریخک روایتنه نظراً کندیس زاهدک دعوا سنده بولنیورایدی. او تویزش سنه دوام ایدن حا کلکی اثناسنده قلعه لرده کیمسه شراب اعمال ایتامش و ایچمامشدر. ایکی اوغلتک شراب ایچهرک زنا ایتمش اولدقلمی کندیسنه سویلنمکه بونلری حد شرعی آلتنده تولدیرمشدر. [اوغلتک برنی (کوهستان) نایبی اولدیرمش اولدینی حقنده کی شبهه یه بناء، دیکرینی شراب ایچهرک قرآنک امرینه مخالف حرکنده بولمش اولدینی ایچون قتل ایتدیکی ده مرویدر.] بو او تویزش سنه ظرفنده خانه سنده اعتکاف ایله اصول و فروع دینی یی تأویل ایتک و ظاهر شریعی مختلف درجه لرده باطنه طوغری کوتورمک مقصدیه کتابلر یازمشدر. بو اوزون مدت اثناسنده یالکز ایکی دفعه خانه سندن دیشاری چقیدینی و بر دفعه خانه سنک سطحنده کوریلدیکی مرویدر. کندیسنه (سیدنا، رئیس، شیخ الجبل) کبی عنوانلر و یربایور ایدی که بو صوک عنوان ظن عاجزانه مزه کوره کندیسنه غربیلرک و یردیکی عنواندر. تشکیل ایتدیکی دولته (ملاحده اسماعیلیه) دولتی نامی و یرلمکه برابر (حشاشیه) دخی دنیلیمکده در. [۱]

[۱] فرانسزجه ده کی قصداً و خفياً آدم تولدیرمک معناسنه کلن assassin مصدرینک (حشاشین) کله سندن آیلندیغی و قصدی قاتله ده بوندنطولای assassin دنیلیمکده اولدینی سویلنیورسه ده بونک (عسائین) دن آلمش اولسی ده واردر. (ملاحده اسماعیلیه) یه (حشاشین) دنیلیمه سی ایسه شرابک حرمتنه بناء بونلرک (حشیش - اسرار) استعمال ایتهلرندن طولای درکه (تلیس ابلیس - ص ۴۰۰) ده کوریلدیکی وجه ایله عین محذوره بناء (صوفیه) دخی حشیش استعمال ایدرک سرخوش اولیورلرایدی. بونلره؛ اسرارک و یردیکی تأییردن استفاده ایله کندیلرینی جنتده عدا ایتدیرمک ایچون (حسن صباح) طرفندن صورت خصوصیه ده (حشیش) ایچریلیدیگنی سویلنلر دخی واردر که هرهانکی سیله اولورسه اولسون (حشاشین) نامیه معروف اوللری (حشیش) استعمال ایتهلرندنطولاییدر.

(حسن صباح) دن صکره وصیبقی موجنبجه یرینه کچن (کیا بزک امید) شریعتیه رعایتکار ایدیسه ده (حسن صباح) ی امام طائیر واقوال وافعالنه حرمت ایدر ایدی . بونک زماننده اوغلی (کیا محمد بن بزک امید) امامت دعواسنه قیام ایتدی و (۵۳۲ هـ) ده پدربنک وفاتیله مقام ریاسته کچدی . بونک ده ظاهر شریعتیه رعایت ایتدیکی زمانلر اولور ایدی . یکرمی بش سنه اجرای حکومتدن صکره (۵۵۷ هـ) وفات ایله یرینه (خواند حسن بن محمد بن بزک امید) رئیس اولدی . بو (خواند حسن) دخی پدربنک زمانندن امامت ادعاسنده بولمش ایدی .

کویاکه : (حسن صباح) (مستنصر علوی) نک اوغلی تزاری برابرنده کتیرمش و بونک (هادی) نامنده براوغلی دنیا به کلش ایدی . (مستنصر علوی نک) حنفیدی اولان بو (هادی) (محمد بن بزک) ک زوجیه سیله مناسبتنده بولمش و (حسن ثانی) دنیلان (خواند حسن) ده بو مناسبتدن حصوله کلش ایدی . [۱]

کرچه بو ادعا ایله کنديسيك ولدنا مشروع اولديغی اعتراف ایدیورسه ده اعتقاد لیرینه کوره امام حقیقنده بالعموم منهیاتک مباح اولدیغی دوشونه چک اولورسه ق بو ادعاده بویه یرشابه اولدیغی آ کلارز .

(۵۵۹ هـ) ده فاطمیلر شوقو طایتمکه باشلانجه بو امامتی بررمضانده عموم باطینلره اعلان ایله منبرینک دوت طرفه قیرمزی ، صاری ، بیاض ، یشیل ، [۲] رنگده دوت سنجا ق و کز ایتش ومنبره چیقهرق دین امام دنیلان تکلیفاتی قالدیردم و ظاهر شریعتله عملی رفع

[۱] (مستنصر علوی) حیاته ایکن (تزاری) ی ولی عهد یامش ایسه ده یوقاریده ذکر ایدلیدیکی وجه ایله (امیر الجیوش) ک اوغلی (الافضل) بونی خلع ایله دیگر اوغلی (المستعلی) یه بیعت ایله مش و تزار (اسکندریه) قاجش و بوراده کنديسنه (المصطفی ل دین الله) عنوانیله اهالی طرفندن بیعت ایدلش ایدی . (الافضل) ک (اسکندریه) اوزرینه کوندردیکی ایکنچی اردو بونلری مغلوب ایتش و در دست ایدیلن (تزار) (مستعلی) طرفندن اوزرینه دیوار اوریلک صورتیه توله یرلشد . (۴۸۷ هـ) (حسن صباح) ک فرقه سی اولوب (مستعلویه) یه مخالف اولان (تزاریه) ایسه (تزار) ک (اسکندریه) دن بر قیزک قارنی ایچنده مستراً چیقوب بر چوق یرلری دولاشد قدن صکره (الهموت) کلدیکی ادعا ایدرلر [صبح اعشی ، ج ۱۳ ، ص ۲۳۷] . بونلره کوره بر امامک تصبیص و تمین ایتدیکی دیگر امامی خلع ایتک افعال الهیه یی تخطئه ماهیتده تلقی ایدلدیکندن (تزار) ک امامتی صحیح اولوب (مستعلی) نک امامتی صحیح اولماق لازم کلیر .

[۲] (فاطمیلرک) سنجاقلری صاری رنگده ایدی . [صبح اعشی ، ج ۲۳ ، ص ۲۴۴]

ایلمم بودور قیامت زمانیدر. « دینه خطاب ایتدکنده نصوکره اینه رک اوروجنی بوزمش و جمله سی درلو درلو سفاهت و فضاخنلرده بولمش ایدیلر. (عیدالقیام) نامنی ویردکری بوکونی کندیلری ایچون مبدأ تاریخ اتخاذه ناریح عربنی بی ترک ایتشلر ایدی. کندیسنه بوتاریخدن صکره (خواند) برینه (خداوند) دینه خطاب ایدیلور. و (علی ذکره السلام) لقبیله یاد اولتور ایدی.

برداشت غل شرع بد تأیید ایزدی
مخدوم روزکار علی ذکره السلام [۱]

بونلرک التنجیلری اولوب [۲] ظاهراً اسلام شریعتنه عودت ایتدیکندن طولای.

[۱] تأییدات الهیه ایله زمانک رئیسی اولان (علی ذکره السلام) شریعتک غل وغشنی اورتادن.

قالیدری

[۲] بونلرک بشنجیلری اولان (محمد بن علی ذکره السلام) (امام فخرالدین رازی) بی.

تهدید ایله مجبور سکوت ایتش ایدی.

(خواندمیر) ک (حبیب السیر) نده کورلدیکی وجهه ایله (فخرالدین رازی) نک ارباب حسد طرفندن اسماعیلرک مذهبنه صورت خفیه ده سالک اولدیغی اشاعه ایدیلور ایدی - بوندن تبری ایچون برکون (ری) ده کرسی یه چیق-ارق اسماعیلرلی لوم و توخیجه بوغدی. وعلیهلر نده شدتلی بر لسان قوللاندی. (محمد بن علی ذکره السلام) درحال برفدایی کوندردی. بوفدایی طلبه علومدن کپی کورینه رک یدی آی امامک درس لرینه دوام ایتدی. بو ائناده هپ مترقب فرصت بولینور ایدی. استاذی مطالعه خانه سننده برکون تنها بولورق ایچری کیردی و قاپوبی قاپوب اوزرینه هجوم ایله آلتنه آلدی. وخنچری کورکنه دایادی (رازی) «بانانه یا مئی ایستورسک؟!» دیدی. «کوبه ککدن کورکنه قدر یاره جفم!». دیدی. (رازی) «نیچون؟!». دیدی. فدائی «چونکه علی ملاء الناس اسماعیلرلی ذم ایتدک» دیدی. استاذ جاننه قیامه سی ایچون فدائی یه رجا ایتدی. وئی مابعد بونلرک علیهنده بولو مایا جغنی عین ایله تأمین ایلدی. کفارت و پروب ییمندن قورس یله جغنی سوبله بن فدائی یه بو طریقه ده مراجعت ایتیه جکنه عین ایتدی. بونک اوزرینه فدائی «سنی اولدیرمک ایچون امر آلامش ایدم. یوقسه سنی اولدیرمکده تاخر ایتدم» دینه امامی براقدی. وکندیسنه (محمد بن علی ذکره السلام) ک سلامی اولوب حاکم مطلق اولق اوزره کندیسنی قلمه یه دعوت ایتدکده اولدیغنی تبلیغ ایتدی. و آحاد ناسک سوزلری اهمیتدن عاری ایه ده کندیسنک سوزلرینک اهمیت عظیمه سی اولدیغندن حقلرنده کف لسان ایتدی طلبنده بولندیغنی بیلیدردی. (رازی) قلمه یه کیده میه جکنی سوبلیدی. بونک اوزرینه فدائی استاذک اوکنه (۳۰۰) دوقه قوییدی. و بونک هرسته کندیسنه ویرله جکنی سوبلیدی. بووقه دن صکره (امام فخرالدین رازی) بونلرک علیهنده بولمقدن حذر ایله (خلافاً للاسماعلیه) دیمکله اکتفا ایدیلور ایدی. طلبه سنندن برینک بوکف لسانک سببنی صورمسی اوزرینه بوخنچر تهلکه سنه تلمیحاً «چونکه اونلرک برهان قاطلری واردر» دیمش اولمسی نه قدر ظریفدر!...

(نومسلمان) نامی آلان (خواند جلال الدین حسن) ک رجاسیله (قزوبن) دن کلان
 علما (حسن صباح) ک ودیگر ملاحظه نك کتابلرینی کتبخانه لردن آلهرق یاقش لردی [۱].
 کاه دیانت پرده سی آلتنده تستر وکاه اک چیرکین وچیانغین حرکتلرایله بریجق عصر دن زیاده
 اساسات دینییه قارشو تجاوزلرده بولنان (ملاحظه اسماعیلیه) نك نهایت (۶۵۴ هـ) ده
 (هلاکو) طرفندن حکومتلرینه ختام و یریلوب برآی ظرفنده (اله موت) کبی مستحکم
 قلعه لرندن الی مستحکم قلعه لری هدم ایدلدی . و صوک حکمدارلری اولان (رکن الدین
 خاورشاه) (منکو خان) ک امریله قتل اولندی .

دارالفنون الهمیات فاکولته سی کلام تاریخی مدرسی

محمد شرف العبدیه

[۱] بو کتابلر (اله موت) ک انهای تخریبنده تکرار بولنش اولدیغندن یاقیلان کتابلرک قوییه لری
 الیندقد نصوکر ا بانیمش اولدقلری اکلاشلمقده در .

ذیل

« (ابو محمد عیدالله المهدی) نك (ابو ظاهر قرمطی) به یازدینی جواب »
ان اعجب العجب ارسالك بكتبك الينا مهنيًا بما ارتكبت في بلد الله الامين من انتهاك حرمة
بيت الله الحرام الذي لم يزل محترمًا في الجاهلية والاسلام وسفكت فيه دماء المسلمين وفتكت
بالحجاج والمعتمرين وتعديت وتجرأت على بيت الله تعالى وقلعت الحجر الاسود الذي هو بمن الله
في ارضه يصافح به عباده وحملته الى منزلك ورحوت ان اشكرك على ذلك فلعنك الله ثم لعنك الله
والسلام على من سلم المسلمون من لسانه ويده وقدم من يومه ما ينجوه به في غده .

« (ملكشاه) نك (حسن صباح) ه يازدینی حکم ایله (حسن صباح) ك بو حكمه جوابی »

« عیناً »

بسم الله الرحمن الرحيم

صورت حکمی که سلطان ملکشاه بحسن صباح نوشته

حسن صباح بدانده که بسمع هایون ماچنان رسیده که تودین وملت نو پیدا کرده و مردم
میفری و بروالی روزگار بیرون می آوری و بعض مردم جهال جبالی را بر خود جمع کرده
سخنان ملایم طبع ایشان میگوئی تا ایشان میروند و مردم را بکار د میزنند و برخلفاء اسلام که
قوای ملک و ملت و نظام دین و دولت بدیشان مستحکمست طعن میکنی باید که ازین ضلالت
برگردی و مسلمان شوی والا لشکرهای بسیار تعیین فرموده ایم موقوف بامدن تو .
باجواب زنهار زنهار که خود را درین ورطه بلانہ اندازی و برجان خود و متابعان خود
رحم کنی و باستحکام قلعه مغرور نشوی و حقیقت دانی که اگر قلعه تو که قلعه الموتست
برج از بروج آسمان باشد بعنایت ایزد سبحانه و تعالی بخاک سیاه یکسان کنم و هو اعلام بالصواب

« جواب حسن صباح »

زندگانی سلطان جهانگیر در داد کستری و رعیت پروری در از باد . بعدما : اذ درگاه
سلطان بمن بنده که ساکن قلعه الموت خطاب فرموده بودند که بسمع هایون ماچنان رسانیدم

اندکه توکه حسن صباحی دین و ملت نو پیدا کرده و مردم میفریبی و بروالی روزگار بیرون می آوری و بعض مردم جهال جبالی را بر خود جمع کرده و سخنان ملایم ایشان میکوئی تا ایشان میروند و مردم را بی محابا بکار میزنند و برخلفاء عباس که خلفاء اسلامند و قوام ملک و ملت و نظام دین و دولت بدیشان محکمست طعن میکنی باید که ازین ضلالت بر کردی و مسلمان شوی والا لشکرها تعیین فرموده ایم موقوف بامدن تو با جواب تو زنهار زنهار که بر جان خود و متابعان خود رحم کنی و خود را و متابعان خود را در ورطه بلانه اندازی و باستحکام قلعه مغرور نشوی و حقیقت دانی که اگر قلعه تو که قلعه الموتست بر جی از بروج آسمان باشد بعنایت ایزد تعالی ما خاک سیاه یکسان کنم .

چون صدر کبیر ضیاء الدین خاقان بدین گوشه رسید و مثال سلطانی رسانید مورد آزار عظیم داشتم و مثال سلطان را بر چشم نهادم و بدین که سلطان این کینه بنده را یاد فرموده سر مفاخرت بایوان کیوان رسانیده . اکنون برخی از اعتقاد و احوال خود باز مینمایم و امید میدارم که احوال من بنندگان درگاه سلطان اصفا فرمایند و در آن باب فکری نمایند و در کار من با ارکان دولت که خصمی ایشان بامن سلطان را معلومست تخصیص نظام الملک مشورت نفرمایند بعد از آن آنچه رأی جهان آرای سلطان را از سخنان من در دل قرار گیرد و تحقیق پیوندد بر آن مزیدی و از آن کزنی نباشد .

من که حستم ؛ اگر ازان بکردم از دین مسلمانی بر کشته باشم و بر خدای تعالی و پیغمبر حق عاصی شده باشم . و اما اگر سلطان بامن و در کار من بسخن خصمان بعنایت شود هر آینه مرا نیز اندیشه کار خویش باید کرد چرا که خصم قوی حق را در محل باطل قرار تواند داشت و باطل را موضع حق تواند نشاند و این چنین بسیار کرده اند و در حق این بنده این حال واقع شد شاید که برای سلطان این حال پوشیده نمانده باشد . حال این بنده اینست که پدرم مردی بود مستلمان بر مذهب امام شافعی . چون این بنده بچهار سالگی رسیدم مرا بمکتب فرستاد و تحصیل علوم مشغول شدم و من از ایام چهار سالگی تا عنوان چهارده سالگی بر انواع علوم ماهر گشتم خاصه در علم قرآن و حدیث و بعد از آن در دین پیدا شد و در کتب امام شافعی در فضیلت فرزندان پیغمبر صلوات الله علیه و علیهم و امامت ایشان روایت بسیار یافتیم . خاطر من بدان طرف میل نمود و دائم در جستجوی امام وقت بودم تا کار من بواسطه تکلیف حکام روزگار بدان رسید که در میان کارهای دنیا که خلائق آنرا بزرگ میشمرند اقتاد و از آن هوس مرا صد دین فراموش گشت و تمام دل بر کار دنیا و خدمت

مخلوق نهادم و کار خالق بایس پشت کردم . حق تعالی آنکار را از من نپسندید بد خصمان بر من کجاست تا مرا با اضطرار ازان کار بیرون انداختند و من گریزان شدم و در شهرها و بیابانها میکشتم و خلاف وزحمت هر چه تمامتر بمن میرسید چنانچه برای سلطان پوشیده نمانده باشد احوال من و نظام الملک . حق تعالی مرا بسلامت ازان ورطه بیرون آورد دانستم که دل بر کار مخلوق نهادن و کار خالق بایس پشت کردن جز این ثمره ندهد . مردانم و بطلب دین و کار آخرت برخوایم و ازری بیغداد شدم و مدتی آنجا مقام داشتم و احوال و اوضاع آنجا باز دانستم تفحص حال خلفاء و پیشوایان دین مسلمانان کردم . خلفاء عباسی را از مرتبهٔ مروت و فتوت و مسلمانی بیرون یاقم . چنانچه دانستم که اگر بنیاد مسلمانی و دینداری بر امامت و خلافت ایشان باشد کفر و زندقه ازان دین بهتر باشد و از بیغداد بمصر شدم و خلیفهٔ بحق و امام مستقر آنجا بود تفتیش و تفحص احوال کردم خلافت او از خلافت عباسیان و امامت او از امامت ایشان بحق تر و راست تر دانستم . بدو اقرار آوردم و از خلافت عباسیان بکل الوجوه بیزار شدم . بعد ما خلفاء عباسی از احوال من واقف شدند و در طلب بنده کسی فرستادند تا مرا در راه بگیرند . حق تعالی مرا ازان ورطه خلاص داد بسلامت بمصر رسیدم . بعد ازان خلفاء عباسی سه استر و ارزربه امیر الجیوش که امیر عساکر مصر بود فرستادند و مالهای دیگر پذیرفتند که حسن صباح را با من او را بفروست چون عنایت المستنصر بالله خلیفه بحق و امام مستقرست شامل حال بنده بود ازان ورطه خلاص شدم چون خلفاء عباس امیر الجیوش را بر من اغالیبه بودند مرا تا نزد فرنک کرده بروم و کفار فرنک را دعوت کنم . آن احوال را بسمع مبارک امام رسید مرا دینا خویش گرفت و بعد ازان منشور داد فرمودند که بدانچه دانم و توانم مسلمانرا باراه راست آورم و از امامت خلفاء مصر و حقیقت ایشان بیباکاهانم . و اگر سلطانرا سعادت اطیعوا الله و اطیعوا الرسول و اولی الامر منکم در طالع باشد هر آینه از سخن من نکند و همچنیناچه سلطان غازی محمود سبکتکین بدفع و قمع ایشان برخاست برخیزد و شرایشان از میان مسلمانان کفایت کند و الاروز کاری آید که کسی آن کار کند و آن ثواب ذخیره نهد . دیگر آنچه فرموده بودند که دین و ملت نو پیدا کردهٔ نعوذ بالله که من که حسین دین و ملت نو پیدا کنم . این دین که من دارم در وقت رسول علیه السلام صحابه راهمین دین بود و تا قیامت دین و مذهب راست اینست و خواهد بود اکنون دین من دین مسلمانست

اشهد ان لا اله الا الله واشهد ان محمداً رسول الله

مرا بدنیا و کار او النفاقی نیست این کار که میکنم و گفتگوی که دارم خالصاً از برای دین

حق می‌کنم . و اعتقاد من اینست که فرزندان پیغمبر بخلافت پدر خود از آل عباس بعد ما که فرزندان عباس مردمان نیکو زندگانی باشند لایقتر و برحقتر باشند و تو که سلطان ملکشاهی اگر روا داری که بعد ازین زحمت و مشقت که بتو رسیده و سه کرة از اقصای مشرق تا اقصای مغرب و از مجاری قطب شمالی تا باقصای قطب جنوبی لشکر کشیده و مملکت بدست آورده . امروز این مملکت در دست پسران ملک قاورد باشد و پسران تو در کردجهان هر جا که از ایشان خبر می یابند ایشانرا بادست می آرند و بقتل میرسانند خلافت ایشان نیز روا باید داشت فکیر که آل عباس کسانی اند که آنچه از فساد ایشان مشاهده کرده ایم همه خواهیم گفت . در هیچ دین و ملت هرگز هیچ کس روا نداشته و ندارد . اگر کسانی باشند که از حال ایشان واقف نبود و بدیشان اعتقاد کنند و خلافت ایشانرا حق دانند . من که از کار و حال ایشان واقف شده ام چگونه روا دارم و ایشانرا حق دانم و اگر حضرت سلطان بعد ازین برین حال واقف شود و بدفع ایشان برنجیزد و شرایشان از میان مسلمان کفایت نکند نمیدانم که تادر قیامت در وقت سؤال چگونه جواب دهد و نجات چگونه باشد . تا بوده ام دین من آن بوده و تا باشم این خواهد بود و انکار این کار نداشته ام و ندارم و خلفاء اربعه و عشره مبشره را بیک و دوستداری ایشان در دل من مثبت بوده و هست و خواهد بود و هیچ دین پیدا نکرده ام که نداشته ام و مذهب نهاده ام که پیش از آن نبوده است این مذهب که من دارم در وقت رسول علیه السلام مذهب این بوده است و اقیامت مذهب راست این خواهد بود .

آمدیم بر سر این سخن که من و اتباع من بر بنی عباس طغنی کرده ایم . هر کس که مسلمان باشد و از دین و دیانت او را آگاهی باشد چگونه طعن و تشنیع نکند بر قومی که بدایت و نهایت ایشان بر تزویر و تدلیس و فسق و فجور و فساد بوده و هست و خواهد بود . هر چند واقعات و احوال ایشان بر همه جهان روشنست اما بر سیل اجمال می‌گویم تا مرا بر حضرت سلطان حجت باشد . اول از کار ابو مسلم که انجمن مردی که چندان کوشش نمود و زحمت کشید تا دست استیلای ظلمه بنی مروان از (فرق ؟) دماء و اخذ اموال مسلمانان کوتاه کرد و لعنتی که لایق حال ایشان بود بر خاندان پاک پیغمبر علیه السلام در اکناف و اطراف عالم می‌کردند بر انداخت . و در تمام عالم فرزندان آن حضرت شهید می‌کردند . و جمی در کوشها و ویرانها که بمانند خود را از لباس سیادت بیرون کشیدند تا جان بکنار انداختند و نشنودیم و نبوده اند و نیستند یکی که بر شرب مدام و زنا و اغلام

نجات نیست . و اگر بعضی از سراضطرار ترك جان خود بگویند و یا رفع جور یکی یادو
ازین ظلمه کنند دور نباشد

وقت ضرورت چونماند کریز دست بگیرد سر شمشیر تیز

حسن صباحرا چنین قضایا که کسرا فریبید چه کار و کدام کار خود در دنیا بوقوع آید که
نه تقدیر آسمانی بر آن ملحق گشته باشد ؟ . . .

فاما ان که فرموده اند که : اگر ترك این نوع کند و الا بخرائی او اشارت فرمایم اعوذ
بالله که ازمن که چنین کاری شود که خلاف رأی بندگان سلطان باشد . فاما چون خصمان
قوی هستند و در طلب این بنده بهمه نوع کوشش میکنند بجهله این گوشه بدست آوردم
و پناه خود کرده که بساکتی احوال خود انهاء سلطان کردم و بعد ازان که فراغت ازکار
خصمان بحاصل آید رو بدرگاه سلطان آورم و درسلک باقی بندگان منخرط شوم و آنچه بدست
من بر آید در بهبود کار دنیا و پس افتادگار آخرت سلطانرا بگویم والا که ازخلاف این صادر
شود و متابعت امر سلطان ننکنم مراد در دنیا سر زنش بود و از دور و نزدیک خلائق را بر من
طعن برسد و گویند خلاف والی خود کرد و از سعادت اطیعوا الله و اطیعوا الرسول
و اولی الامر منکم بی بهره ماند و خصمان مرا بدرگاه سلطان آبرو و حرمت افزایش . و در
من افترا چیزها کنند که ازان بی علم باشم و هر نیکوئی که ازمن در حق دین و دعوت صادر
شود بیدی در میان مردم شهرت دهند و نام نیک مراد کنند . و اگر من باوجود خصمی
نظام الملک بخدمتکاری سلطان پیش آیم و دل ازکار نظام الملک فارغ دارم چون سلطانرا
متابعت عباسیان می باید کرد و از فرمان ایشان کریز و چاره نباشد و منازعت ایشان بامن
سلطانرا معلومست و آنکه در حق من چه سعی میکردند تا در آن وقت که بمصر می رقوم
مراد دست آرند . و بعد ازان در راه عقیب من مال بسیار بمصر فرستادند و امیر الجیوشرا
خدمتکاری کردند تا قصد من کند اگر عنایت مستنصر بالله خلیفه بحق و امام مستقر
شامل حال بنده نبودی در آن ورطه فرو رقتمی و آخر بان رسید که امیر الجیوش مرا
بفرنگ نامزد کرد که بدینجاروم و کفار فرنگرا دعوت کنم بفضل حق تعالی ازان و رطه
همخلاصی یاقم . بعد از زحمت و مشقت بسیار که در چند سال بمن رسید بعراق اقدام
و ایشان در طلب من همچنان سعی میکردند که تا امروز که بدین مقام رسیدم و دعوت خلفاء
علوی ظاهر کردم و چند دستگاه در طبرستان و قهستان و جبال بدست آوردم و مردم بسیار

مشغول بودند و قریب بدین روز فساد ایشان بجای رسید که هارو ترا که افضل واعلم ایشان بود میگویند که خواهر خود عباسه را در مجلس شراب باخود حاضر میکرد و ندماه خود را از دخول آن مجلس مانع نمی آمد. تا جعفر برمکی که یکی از مقیمان مجلس او بود با خواهر او فساد کرد و او را از او پسری شد و پسرا و را از هارون نهان کردند تا در سال که هارون بچی رفت پسرا آنجا بدید و جعفر را آنجا بکشت [۱]. دیگر بزرگی چون بوخیفه کوفی را که رکعی بود از ارکان مسلمانی فرمود تا صد تازیانه زدند. و چون حسین منصور حلاج مقتدایی را بر دلد کشیدند. ایشان خلفاء راشدین ارکان مسلمانی که قوام ملک و ملت و نظام دین دولت بدیشان مستحکمست. اگر من؟ یا غیري در حق ایشان طعن کنم یا در ایشان عاصی شوم انصاف باید داد که بحق باشیم یا مبطل؟ ..

رسید کار بدینجا که: جهال جبالی را فریفته ام تا دد تصدخون کسان میشوند. این معنی بر اصحاب بصیرت روشنست که هیچ چیز از جان شیرینتر نیست و هر کس از سر جان بر نخیزد خاصه بسخن چون من کم بضاعتی و کی تواند بود که من متصدی چنین کاری شوم. فاما من نیز شنیده ام که از حدود خراسان جمعی از غلامان سلطانی و کاشکان نظامی و ارباب معاملات از طریق که بیشتر ازین در میان مسلمانان رسم و عادت بوده منحرف گشته اند و بعضی بعورات مسلمانان و حرم زهاد و عباد دست درازی میکنند و بی محابا زنان را در حضور شوهران میکشند. و بعضی در باب معاملات دیوانی نا انصافی میکنند و هر چند مردم صاحب واقعه مستغاث بارکان دولت می برند بغور نمی رسند بلکه بلا بر داد خواه زیادت میشود. و نظام الملک که کدخدای ملکست چون خواجه ابونصر کندری را که در هیچ عهدی در پیش هیچ پادشاهی جهان کتخدایی پای در میان ملک کار نهاده در مال سلطان تصرف میکنند او را شهید کرد و از میان برداشت و امروز ظلمه و عوام را باخود همدست کرده از جهت آن که در وقت خواجه ابونصر دردم می گرفت و بخزانه میرسانید و او پنجاه دردم میکرد و ازین پنجاه دردم پنج دردم پیش درگاه سلطان نمی کند و محقری بموانان که نمککاراوند باز میکندارد و باقی بخرج پسران و دختران و دامادان خود صرف میکند. آنچه بعمارت خشت و کل بر اطراف عالم ضایع میکند خود اظهر من الشمسست. کجا بود خواجه ابونصر را پست و دختر کدام روز يك دینار صرف چوب و کل کرد. و مردم روزگار را در چنین عجز و فروماندگی بهیچ باب امید

[۱] بوراده بر جله اوقونه مامشدر.

از مؤمنان و رفیقان و شیعیان علویان بر من جمع شدند و عباسیان بهمه نوع از من خائف و ترسانند هر آینه خاطر مبارک ساضرا بر من متغیر گردانند و در قصد نقصان من بجان کوشند و ممکن که مرا از سلطان طلب دارند آن هنگام معلوم نیست که کار چه گونه باشد. بهر گونه که دست دهد از شتعی خالی نباشد اگر سلطان اجابت ایشان (برزهار ؟) ایفانکرده باشد در مذهب مروت معذور نباشد. و اگر اجابت التماس نکنند بعضی از جهال که بخلافت ایشان میگویند زبان تشیع بر سلطان دراز کنند که غاشیه بردوش انداختن و در سراسپ پیاده رفتن چه بود و نادادن حسن صباح چه ؟ .. و محتمل که میان جانبن بمکاوحت انجامد و نتوان دانست تا آخر چه آید ؟ ... اما حدیث این سرسنگ که فرموده اند که قلعه الموت بر جی از بروج آسمان باشد بر زمین آورم . درین معنی مقیمان این سرسنگ را بر محق رور کار و ثوقی هست که بمدتهای دراز از دست ایشان بیرون نخواهد رفت کار آن تعلق بعنایت الله دارد و حال من درین گوشه نشسته ام و آنچه بر من فرض و سنت گردانیده اند بجای آورم و از خدا و از پیغمبر میخواهم تا سلطان و ارکان دولت او براه راست آیند و خدای تعالی ایشانرا دین حق روزی گرداند و فساد و فسق عباسیانرا از میان خلق بردارد و اگر سلطانرا سعادت دین و دنیا همراه باشد همچنانکه سلطان محمود غازی رحمه الله بر این کار آمد و بدفع و شر ایشان بر خواسته و از ترمذ سید علاء الملك خداوند زاده بیاورد تا بخلافت بنشانند سلطان نیز بدین کار برخیزد و این کار بزرگ بدست او بر آید و کفایت شود و شر ایشان از میان بندگان خدا کم گردد و الا روزگاری باشد که پادشاه عادل باروی کار آید و این کار کند و مسلمانان از جور ایشان برهند و السلام علی من اتبع الهدی .

